

# Głos *weekend*

Pismo ukazuje się we wtorki i piątki

**Piątek**  
23 listopada 2018  
nr 88 (LXXIII)  
cena: 17 Kč



**PUBLICYSTYKA**  
**SPACER W**  
**CHMURACH**  
STR. 8



**SPORT**  
**NORBERT HRNČÁR**  
**DLA »GŁOSU«**  
STR. 13



*niepodległa* | **POLEKA**  
**STULECIE ODZYSKANIA**  
**NIEPODLEGŁOŚCI**

## Bez wody nie ma życia

**PROBLEM:** Pezetkaowcy z Karwiny-Nowego Miasta będą musieli przeżyć zimę bez ogrzewania i bez wody. Nowy właściciel, który przejął obiekt dawnej nowomiejskiej polskiej szkoły, na tyłach której MK PZKO ma od lat swoją siedzibę, zakręcił kurek. Tłumaczy to względami ekonomicznymi.

Beata Schönwald

Interwencję w tej sprawie zwrócili się do nas działacze nowomiejskiego Koła PZKO w momencie, kiedy ich sytuacja stała się nieznosna. – Pierwotnie nie chcieliśmy tego nagłaśniać. Wierzyliśmy, że uda nam się z właścicielem dogadać. Ostatnio jednak przestał odpowiadać na nasze telefony i SMS-y – skarży się przez MK PZKO w Karwinie-Nowym Mieście, Eugeniusz Herman.

Problemy i niepewność co do dalszego wykorzystania siedziby w dawnej polskiej szkole zaczęły się w momencie, kiedy w czerwcu br. spółka akcyjna „Stingit” przejęła obiekt od Uniwersytetu Śląskiego w Opawie. – Uniwersytet wypowiedział nam lokale z dniem 31 lipca. Nowy właściciel przekonywał nas jednak, że spokojnie możemy z nich nadal korzystać. Jak na razie nie przygotował żadnej umowy, a w sierpniu stwierdziliśmy, że w naszej świetlicy PZKO nie leci woda z kranu – przybliżyła Herman. Pezetkaowcy myśleli, że jest to tymczasowy problem, który rozwiąże się wraz z rozpoczęciem roku szkolnego. Do tej pory z budynku szkolnego korzystała bowiem również prywatna szkoła średnia. Jak się jednak okazało, w czasie wakacji wyniosła się stamtąd. Wody zaś, jak nie było, tak nie ma.

Zwłaszcza w okresie jesienno-zimowym świetlica PZKO bez wody i ogrzewania nie nadaje się do niczego. Nie ma jak ugotować wodę,



• Eugeniusz Herman może kręcić kurkiem we wszystkie strony. Bezskutecznie, bo w wodociągu nie ma wody.  
Fot. BEATA SCHÖNWALD

nie można korzystać z toalety, a do tego doskwiera chłód. Mimo to władze Koła uważają, że skoro nikt nikogo stąd nie wyrzuca, to warto jeszcze poczekać. – Sęk w tym, że nie mamy żadnej umowy i nie wiemy, na czym stoimy. Ostatnią informacją, którą uzyskaliśmy we wrześniu, była ta, że wodę zakręcono z powodów technicznych – podkreśla Herman.

Brak wody i ciepła w świetlicy na Nowym Mieście utrudnia ży-

cie również innym organizacjom, które dotąd wynajmowały ją na zebrania i imprezy. Od kilku lat raz w miesiącu spotykał się tutaj Klub Seniora „Przyjaźń”, z pomieszczeń tych korzystały również koło PZKO Karwina-Henryk oraz Stowarzyszenie Przyjaźni Polsko-Czesko-Słowackiej w Karwinie. Dlatego też dotychczasowi użytkownicy zaczęli rozglądać się za innymi pomieszczeniami. I tak np. Klub Seniora „Przyjaźń” przeniósł

swoje spotkania do Domu Polskiego PZKO w Karwinie-Frysztacie, a koło na Henryku korzysta z niedalekiego domu „Archa”.

– „Archa” ma ładne, duże pomieszczenia i też moglibyśmy z nich korzystać. Szkopuł w tym, że obiekt ten działa tylko w dni robocze, a nam zależałoby również na weekendach – zaznacza wiceprezes nowomiejskiego MK PZKO, Stanisław Fierla.

► **Ciąg dalszy na str. 3**

REGION

### Polski biznes w Kongresie

**Czeski Cieszyn.** Polscy biznesmeni z krajów Europy Wschodniej przyjechali do Czeskiego Cieszyna na Konferencję Polskiego Biznesu, która wczoraj rozpoczęła się w siedzibie Kongresu Polaków. Dzieli się doświadczeniami i pomysłami z polskimi przedsiębiorcami z Zaolzia. STR. 2

SPOŁECZEŃSTWO

### Dziecko, które czyta, myśli

**Trzyniec.** Księgarnia w szkole? Czemu nie?! We wtorek w Szkole Podstawowej im. Gustawa Przeczka w Trzyniecu odbył się Wielki Kiermasz Polskiej Książki – na jego trasie znajdują się też inne szkoły na Zaolziu. STR. 3

KULTURA

### Nasze recenzje

**Polska.** Rzadko się zdarza, by w jednym czasie na księgarskim rynku ukazały się dwie książki osób związanych z „Głosem”. Życie pisze jednak różne scenariusze, a my mamy dla państwa recenzję książki Małgorzaty Bryl-Sikorskiej oraz Joanny Jurgały-Jureczki. STR. 5

KULTURA

### Coraz bardziej rodzinny konkurs

**Cieszyn.** Gwara cieszyńska w różnych odmianach płynęła przez dwa dni z ust uczestników Konkursu Gwar „Po cieszyńsku po obu stronach Olzy”. W przesłuchaniach konkursowych w Domu Narodowym w Cieszynie wzięły udział dzieci i młodzież z przedszkoli, szkół podstawowych i średnich. STR. 5

# 43

lata korzystają PZKO-owcy z Karwiny-Nowego Miasta ze swojej siedziby na tyłach dawnej miejscowej polskiej szkoły. Kiedy w 1964 roku dobudowano nowe skrzydło budynku, przez jakiś czas mieli świetlicę na piętrze. We wrześniu 1975 roku przenieśli się jednak na parter i odtąd tam mają salkę z kuchenką, zapleczem i własnym wejściem.

REKLAMA

Oryginalny prezent na różne okazje

**VOUCHER UPOMINKOWY**

na usługi w Vitality Slezsko  
oraz Pensjonacie Owieczka



+420 736 626 848  
www.vitalityslezsko.cz  
www.penzionovecka.cz



## NASZ »GŁOS«



**Witold Koźdoń**  
kozdon@glos.live

Czy wiecie Państwo, że dziś wypada słynny Black Friday, czyli dzień największych wyprzedaży w roku? Czarny Piątek dotarł do nas zza oceanu, a wziął się stąd, że w Stanach Zjednoczonych w ostatni piątek listopada (następny dzień po Święcie Dziękczynienia) tradycyjnie rozpoczyna się sezon zakupów przedświątecznych. Nic dziwnego, że w Czarny Piątek – gdy amerykańskie sklepy ogłaszają wielkie obniżki – melduje się w nich co roku ponad 200 milionów Amerykanów, a każdy z nich zostawia średnio 400 dolarów. Black Friday dotarł już również do Czech i Polski, o czym świadczą blackfriday'owe promocje, jakie wylewają się na nas z każdej strony. Tylko dlaczego mam nieodparte wrażenie, że większość z nich (zwłaszcza tych trwających tydzień lub dwa!) to tak naprawdę żadne okazje?

Sprzedawcy stosują wobec nas dziesiątki trików, a wszystko tylko po to, byśmy zostawili w ich sklepach jak najwięcej pieniędzy. Sztuczki działają cały rok, ale dziś są szczególnie ważne. Bo przecież dziś mamy poczucie, że to świetny moment, by zrobić sobie jakąś przyjemność, nawet najdrobniejszą. Do tego trzeba się spieszyć, bo przecież goni nas czas, a okazje zaraz się skończą. Nie chcemy też być gorsi od innych, skoro więc sąsiad kupił właśnie „okazyjnie” nową pralkę, to dlaczego nie mam wrócić do domu z nowym komputerem? Sprzedawcy znają nas dobrze i wiedzą, że chcemy się odzwajemniać – jeśli coś dostajemy, czujemy się zobowiązani, żeby się zrewanżować. W sklepie bywa to poczęstunek (np. darmowa kawa), ale także... zniżka. Wiecie już o co chodzi, prawda?

Niestety handlowcy wiedzą o każdej z naszych słabości. I nie waha się stosować najrozmaitszych sztuczek. Efekt jest taki, że w dniach takich jak Black Friday kupujemy mnóstwo w gruncie rzeczy zupełnie nam niepotrzebnych rzeczy. Robimy to zaś – jakby to dawniej powiedziano – pod wpływem afektu. Ponieważ zaś na psychologiczne triki stosowane przez handlowców nie ma mocnych, a w starciu z wielkimi centrami handlowymi nie mamy żadnych szans, prywatnie w Czarny Piątek staram się omijać galerie handlowe wielkim lukiem. Jest przecież tyle innych dni w roku, kiedy można się wybrać na zakupy. ■

## PRZEŻYJMY TO JESZCZE RAZ...



• **Pogoda w ostatnich dniach nas nie rozpieszczała. Czas suszyć pranie w domowym zaciszu. Klamerki poczekają na lepsze czasy. Zdjęcie „wyrzebalony” z naszego przepastnego archiwum**  
Fot. WIEŚLAW PRZECZEK

## CYTAT NA DZIS



**Krzysztof Penderecki**  
polski kompozytor

**Ja się lokciami nie rozpychałem nigdy, sama moja muzyka się rozpychała**

## DZIŚ...

**23**

listopada 2018

**Imieniny obchodzą:**  
Adela, Felicja, Klemens  
**Wschód słońca:** 7:07  
**Zachód słońca:** 15:54  
**Do końca roku:** 38 dni  
**(Nie)typowe święta:**  
Święto Wojskowej Służby Prawnej  
**Przyslowia:**  
„Listopad ciecie, marzec nie podpiecze”

## JUTRO...

**24**

listopada 2018

**Imieniny obchodzą:**  
Flora, Jan, Walenty  
**Wschód słońca:** 7:09  
**Zachód słońca:** 15:53  
**Do końca roku:** 37 dni  
**(Nie)typowe święta:**  
Dzień bez Zakupów Katarzyny  
**Przyslowia:**  
„Deszcz w połowie listopada, tegi mróz w połowie stycznia zapowiada”

## POJUTRZE...

**25**

listopada 2018

**Imieniny obchodzą:**  
Erazm, Katarzyna  
**Wschód słońca:** 7:10  
**Zachód słońca:** 15:53  
**Do końca roku:** 36 dni  
**(Nie)typowe święta:**  
Międzynarodowy Dzień Eliminacji Przemocy wobec Kobiet  
Dzień Bez Futra  
**Przyslowia:**  
„Jak się Katarzyna głosi, tak się Nowy Rok nosi”

## POGODA

piątek

dzień: 4 do 6 C  
noc: 3 do -1 C  
wiatr: 1-4 m/s

sobota

dzień: 6 do 8 C  
noc: 3 do 0 C  
wiatr: 1-4 m/s

niedziela

dzień: 6 do 8 C  
noc: 4 do 0 C  
wiatr: 0-2 m/s

# Polski biznes w Kongresie

Z zaproszenia Kongresu Polaków w Republice Czeskiej skorzystali przedstawiciele polskich firm i stowarzyszeń branżowych z Litwy (stamtąd przybyła najliczniejsza delegacja), Ukrainy i Mołdawii. Zaolziańskie środowisko biznesowe reprezentują: Andrea Szymeczek, Witold Biernat, Szymon Ciahotny oraz Bogdan Siderek, który wraz z wiceprezesem Kongresu, adwokatem Tomaszem Pustówką, współorganizuje wydarzenie. Gościem specjalnym jest lektor Bartosz Majewski ze Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, który wczoraj wygłosił referat nt. strategii rozwoju biznesu.



• Bartosz Majewski ze Szkoły Głównej Handlowej (z prawej) i Tomasz Pustówka.



• Magdalena Okaj inauguruje konferencję.

Na inaugurację konferencji przyjechała Magdalena Okaj, dyrektor programowa Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”. To dzięki pomocy finansowej tej organizacji konferencja mogła się odbyć. Okaj podkreśliła, że Fundacja stara się wspierać polskie firmy poza granicami Polski, między innymi poprzez edukację ekonomiczną oraz

dofinansowanie takich wydarzeń jak czeskokocieszyńska konferencja. Podziękowała przedsiębiorcom, że w swoich działaniach biznesowych znajdują czas i środki na wspieranie polskiego życia kulturalno-sportowego w swoich krajach.

Prezes Kongresu Polaków, Mariusz Wałach, przybliżył uczestnikom historię i rolę tej organizacji, mówił także o powołaniu przez

Kongres Funduszu Rozwoju Zaolzia, zasilanym z prywatnych źródeł, jak również o spółce „Walmark”, którą założył z braćmi i przez 25 lat był jej współwłaścicielem.

Dzisiaj odbywają się dyskusje panelowe i warsztaty. Uczestnicy będą mieli także okazję zwiedzić Cieszyn i Czeski Cieszyn. Do wydarzenia wrócimy we wtorkowym wydaniu „Głosu”. (dc)

## Skandal na uczelni

Rektor Uniwersytetu Ostrawskiego zabrał głos w sprawie rzekomych przekrętów na Wydziale Lekarskim. Obiecał, że sprawa zostanie dokładnie zbadana.

Informacje o nieregularnym przebiegu procesu rekrutacyjnego przyniosła prasa. „Lidové noviny” w swoim wtorkowym wydaniu napisały, że w ubiegłym oraz bieżącym roku akademickim na studia medyczne zapisało się kilka osób, które nie zdobyły potrzebnej liczby punktów na egzaminie. Redakcja „LN” ma podobno materiały, które potwierdzają nieprawdopodobieństwo.

Rektor Jan Lata twierdzi, że te informacje są dla niego nowością. – Rozpocząłem kontrolę procesu rekrutacyjnego studentów na Wydziale Lekarski. Spotkałem się z kierownictwem Wydziału i zażądałem jak najszybszych pisemnych wyjaśnień – napisał Lata w oświadczeniu dla prasy. Dodał, że rekrutacja studentów leży w gestii poszczególnych wydziałów. (dc)

## W SKRÓCIE

### Będzie bezpiecznie

Kończy się modernizacja przejścia dla pieszych na ulicy Cieszyńskiej przy dworcu autobusowym w Hawierowie. Miasto wybudowało tam „wyspę” dla pieszych, a obecnie prowadzone są niezbędne testy nowej sygnalizacji świetlnej. Dlatego kierowcy proszeni są o zachowanie ostrożności i zdjęcie nogi z gazu. Nowa sygnalizacja świetlna dostosowana do potrzeb osób niewidomych ma być w pełni gotowa do końca listopada. Remontowane będą natomiast remont chodników oraz modernizacja ulicznego oświetlenia. (wik)

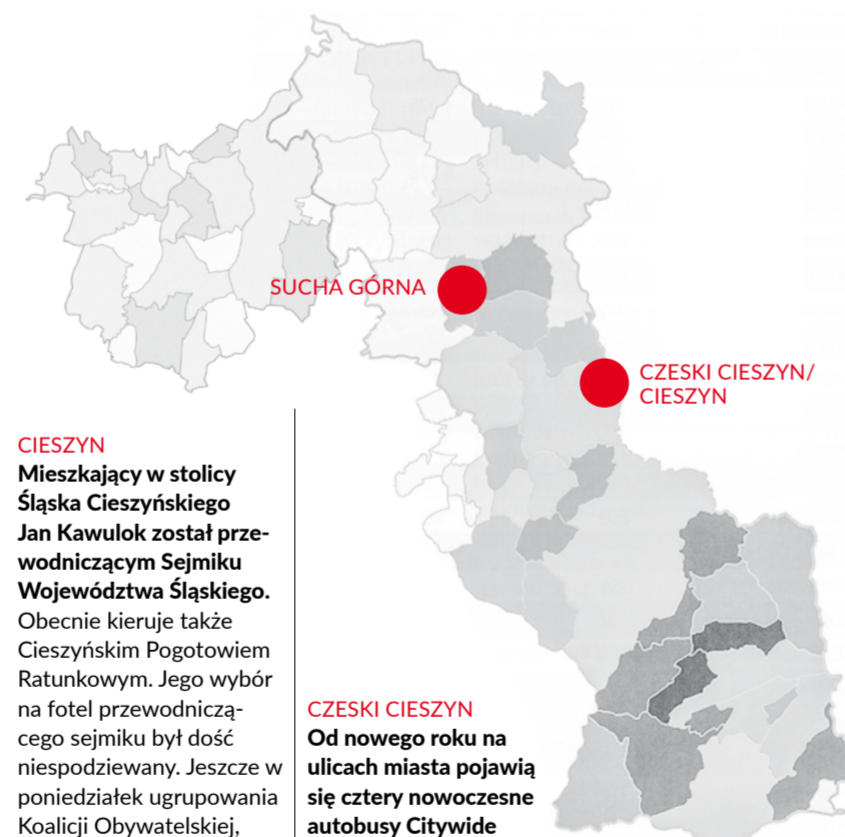
### Nocne zderzenie z tirem

Polka kierująca samochodem osobowym doznała poważnych obrażeń w zderzeniu z tirem. Do

wypadku doszło w środę w nocy w Dzieńmorowicach. – Trzydziestoletnia kobieta kierująca mercedesem jechała drogą trzeciej klasy. Przed wjazdem na skrzyżowanie prawdopodobnie nie zwróciła uwagi na znak drogowy „Ustap pierwszeństwa przejazdu” i spowodowała kolizję z tirem z przyczepą, który właśnie przejeżdżał przez skrzyżowanie. Volvo uderzyło w lewy bok samochodu osobowego, który wskutek tego przewrócił się na bok, uderzył w barierkę i stoczył się z nasypu – opisała zdarzenie Złutuse Viačková, rzeczniczka Policji RC w Karwinie.

Polka została przewieziona do Szpitala Uniwersyteckiego w Ostrawie. Badanie alkoholem potwierdziło, że Czech kierujący ciężarówką był trzeźwy. (dc)

## DZIEJE SIĘ W REGIONIE



**CIESZYN**  
**Mieszkańcy w stolicy Śląska Cieszyńskiego Jan Kawulok został przewodniczącym Sejmiku Województwa Śląskiego.** Obecnie kieruje także Cieszyńskim Pogotowiem Ratunkowym. Jego wybór na fotel przewodniczącego sejmiku był dość niespodziewany. Jeszcze w poniedziałek ugrupowania Koalicji Obywatelskiej, Sojuszu Lewicy Demokratycznej i Polskiego Stronnictwa Ludowego zawiązały porozumienie, dzięki któremu w liczącym 45 miejsc śląskim sejmiku ich politycy mieli 23 głosy pozwalające rządzić województwem. Nieoczekiwanie dzień później najważniejsze funkcje w regionie objęli jednak politycy PiS. Okazało się bowiem, że lider Nowoczesnej na Śląsku, Wojciech Kałuża porozumiał się z Prawem i Sprawiedliwością i odszedł do tej partii. I w ten sposób to PiS ma obecnie 23 głosy w 45-osobowym sejmiku. (wik)

### CZESKI CIESZYN

**Od nowego roku na ulicach miasta pojawią się cztery nowoczesne autobusy Citywide szwedzkiego producenta Scania.** Zakup pojazdów nowej generacji był jednym z głównych warunków, jakie postawiły władze Czeskiego Cieszyna rozpisując przetarg na prowadzenie miejskiego transportu publicznego przez kolejne dziesięć lat. Jeden z nowych autobusów będzie można obejrzeć w piątek, 30 listopada, na rynku w ramach uroczystego rozpalenia świateł na bożonarodzeniowej choince. (wik)

**mała dzięki projektowi „Ježiškova vnučata” Zdeňka Bagierowa,** pensjonariuszka domu opieki mieszkającego się w dawnym przedszkolu. Znany czeski konferansjer Leoš Mareš kupił jej elektryczny wózek inwalidzki. Seniorka od dawna o nim marzyła, ponieważ z powodu bólu rąk poruszanie się na klasycznym wózku było dla niej bardzo uciążliwe. Mareš w sobotę przyjechał do Suchej i osobiście przekazał dar kobiecie. (dc)

### SUCHA GÓRNA

**Piękny prezent otrzy-**

## Dziecko, które czyta, myśli!



• Natalia, Irka i Miriam z szóstej klasy też wybrały coś dla siebie.

Organizatorom przyświeca hasło „Dziecko, które czyta, myśli”.

– Zawsze staramy się być obecni w szkołach – wyjaśniał Zenon Wirth, właściciel czeskokocieszyńskiej księgarni i jeden z organizatorów przedsięwzięcia. – Albo zaopatrzymy placówki w polskie książki albo przyjeżdżamy z kiermaszem. W tym roku byliśmy już w Gródku, teraz w Trzyniecu, w piątek będziemy w Orłowej-Lutyni, a w przyszłym tygodniu w planie mamy Koszarzyska, Trzyniec-Taras i Wędrzynę.

Współpraca księgarzy z trzyniecką podstawówką trwa od ponad 10 lat. – Kiermasz książki już na stałe wpisal się w kalendarz imprez naszej szkoły. Zdecydowaliśmy, że będzie się on odbywał w dniu wywiadówek i ten pomysł się sprawdza – przyznała dyrektor placówki, Anna Jeż.

Do południa poszczególne klasy miały możliwość odwiedzenia wystawy książek i zakupu wybranych pozycji na miejscu. Ci uczniowie, którzy nie mieli przy sobie pieniędzy, mogli sobie zarezerwować upatrzone lektury i odłożyć je na później. Po południu rodzice w oczekiwaniu na wywiadówkę mieli okazję do zrobienia swoim dzieciom prezentu.

Formuła trzynieckiej edycji kiermaszu jest otwarta. Książki mogli kupić nie tylko uczniowie

szkoły, ale też wszyscy mieszkańcy przez cały dzień – oferta obejmowała również literaturę dla dorosłych: polską i światową beletrystykę, poradniki, kalendarze. Zdecydowaną większość stanowią jednak książki dla dzieci. – Wybrałam „Dziennik młodej buntowniczkii” – prezentowała swoją zdobycz Natalia z szóstej klasy.

– Lubię czytać – dodał jej kolega, Marek Kantor. – Teraz czytam „Jacka i Placka”. Najczęściej kupuję książki w Cieszynie, ale cieszę się, że dziś to one przyszły do mnie i wybrałem sobie kalendarz na nowy rok.

Kiermasz zorganizowały dyrekcja szkoły, Stowarzyszenie Przyjaciół Polskiej Książki w Republice Czeskiej, MK PZKO w Trzyniecu-Osiedlu oraz Księgarnia u Wirthów. Punktem kulminacyjnym będzie tradycyjna trzydniowa Wystawa Polskiej Książki w Jabłonkowie, którą księgarnia zamyka książkowe tournée po Zaolziu. – To jest nawiązanie do tradycji z lat 70. – wyjaśniał Wirth. – Październik był miesiącem książki, prasy i oświaty. Koła PZKO organizowały wówczas u siebie takie kiermasze, ale po jakimś czasie ta inicjatywa umarła. Dopiero przed 30 laty reaktywaliśmy ten pomysł w Jabłonkowie i tak trwa to do dziś. (szb)

## REKLAMA

**CATERING ZARELKO**

**Zaproś Żaretko na wesele**

100% Gwarancja smaku

**POWIEDZ „TAK!” WYŚMIENIYM POTRAWOM**

+48 660 357 077 | www.cateringcieszyn.pl

## Bez wody nie ma życia

Dokończenie ze str. 1

Koło liczy 110 członków i organizacja co roku zebranie sprawozdawcze i cztery imprezy kulturalno-towarzystwe – spotkanie wiosenne „Józef zaprasza”, smażenie jajecznicy, pieczenie placzków i wigilijkę. – Przychodzi na nie ok. 30 osób i to jest powodem, dlaczego nie skorzystaliśmy z oferty miasta, które proponowało nam kilka innych obiektów. Były dla nas albo za małe, albo nie odpowiadała nam ich lokalizacja. Wolelibyśmy coś w sąsiedztwie, w końcu jesteśmy kołem PZKO Karwiny-Nowego Miasta – wyjaśniają działacze.

Zastępca prezydenta Karwiny, Andrzej Bizoń, zaznaczył, że miasto co prawda nie ma wpływu na dalsze relacje między kołem PZKO a prywatnym właścicielem obiektu, zapewnił nas jednak, że gotowe jest dalej wspomagać nowomiejskich pezetkaowców w poszukiwaniu odpowiedniego lokum.

Jak udało nam się ustalić, prognozy dla nowomiejskiej świetlicy nie są na razie zbyt optymistyczne. Po spotkaniu z działaczami Koła skontaktowaliśmy się bowiem z członkiem zarządu i akcjonariuszem ostrawskiej spółki „Stingit”, Petrem Nevludem. W roz-

mowie telefonicznej wyjaśnił nam, że w związku z tym, że MK PZKO jest jedynym użytkownikiem skąd inąd ogromnego gmachu szkoły, z przyczyn ekonomiczno-technicznych nie warto go ogrzewać. Dlatego postanowiono obiekt „przezimować”, co jest związane z wypuszczeniem wody z instalacji centralnego ogrzewania i sieci wodociągowej. – Kiedy wiosną się ociepli, będzie mogła wrócić również woda do wodociągu – zaznaczył Nevlud.

Czy aby jednak wróci i czy dla nowomiejskich PZKO-woców nie będzie to już za późno? (sch)



# Żyjemy w epoce ciągłego uczenia się

Historia zatoczyła koło. Przed tysiącami lat zaczynaliśmy naszą edukację na tabliczkach i dziś także korzystamy z tabliczek. Całą wiedzę tego świata mamy bowiem ukrytą w smartfonach albo tabletach. Dzięki Internetowi możemy też uczyć się zawsze i w każdym miejscu – mówiła dr Edyta Nowak-Żółty, prodziekan Wydziału Zamiejscowego w Cieszynie Akademii Wyższej Szkoły Biznesu podczas ubiegłotygodniowej Międzynarodowej Konferencji „Wiedza bez barier – innowacyjne metody nauczania osób dorosłych”. Jednym z partnerów tego projektu jest Polski Związek Kulturalno-Oświatowy w RC.

Witold Koźdoń

W dwudniowej konferencji w Cieszynie wzięli udział goście z Białorusi, Czech, Litwy, Łotwy i Polski. Dr Edyta Nowak-Żółty przypomniała, że pierwszą listowną korespondencję edukacyjną odnotowano już w 1870 r. – Rok ten to umowy początek edukacji na odległość. W kolejnych dekadach ten rodzaj edukacji stale się rozwijał, natomiast ogromnie przyspieszył w ciągu ostatnich 30 lat. Błyskawiczny rozwój Internetu i multimediów gwałtownie przeobraził nasze życie. Pociągnął za sobą cyfryzację społeczeństwa i doprowadził do sytuacji, w której wiedza, jaką zdobywamy na studiach, w dużej mierze szybko staje się nieaktualna. Dlatego stale powtarzamy naszym studentom, że to, czego się u nas nauczą, nie wystarczy im, by dotrzeć do emerytury. Po prostu wiedza ewoluuje i szybko się starzeje. Dziś żyjemy w epoce permanentnego uczenia się – mówiła dr Edyta Nowak-Żółty.

Obecnie 97 procent Polaków w wieku 18-24 lat posiada telefon komórkowy z dostępem do Internetu. Co więcej, badania wykazały, że aż 85 proc. Polaków między dwudziestym a czterdziestym rokiem życia śpi ze swymi smartfonami, a już kilkuletnie dzieci doskonale radzą sobie z obsługą tych urządzeń. – Telefon z dostępem do Internetu wywołał prawdziwą rewolucję, a przecież to nie koniec, ponieważ wszyscy zastanawiają się, co będzie dalej, bo technologia stale się roz-



• Dr Edyta Nowak-Żółty, prodziekan Wydziału Zamiejscowego w Cieszynie Akademii Wyższej Szkoły Biznesu, mówi o korzyściach, jakie dają możliwości kształcenia na odległość. Fot. WITOLD KOŹDOŃ

wija – mówiła Edyta Nowak-Żółty, dodając, że naturalną reakcją uniwersytetów na tę sytuację stało się rozszerzenie oferty o metody kształcenia na odległość. W efekcie przed kilkunastu laty najlepsze światowe uniwersytety zaczęły tworzyć tzw. internetowe platformy e-learningowe, na których umieszczają specjalistyczne kursy w różnych dziedzinach. Spowodowało to, że obecnie w Stanach Zjednoczonych na odległość kształcą się już kilka milionów osób.

– Na przykład słynne kursy stanfordzkie ukończyło już także ponad 24 tys. Polaków. Dla nas barierą jest oczywiście znajomość angielskiego, ale jeśli posługujemy się tym językiem, to siedząc w domu możemy studiować na przy-

kład na Uniwersytecie Wirginia. To niebywałe, zwłaszcza że większość nawet najlepszych kursów można

robić za darmo, a płaci się jedynie, jeśli zależy nam na posiadaniu certyfikatu ukończenia – mówiła Edyta Nowak-Żółty.

Platformę e-learningową ma w swej ofercie także Akademia Wyższej Szkoły Biznesu. Projekt został dofinansowany w ramach programu Erasmus + i nosi nazwę „Wiedza bez barier”. Innowacyjne metody nauczania dorosłych”. – Tytuł jest ważny, ponieważ celem tego przedsięwzięcia było stworzenie miejsca, w którym nasi partnerzy z Łotwy, Litwy i Czech mogą umieszczać opracowane przez nich kursy języka polskiego o różnym poziomie zaawansowania, odpowiadające na potrzeby Polaków mieszkających w tych trzech krajach – mówiła w trakcie konferencji Roma Rojowska, ko-

ordynatorka projektu „Wiedza bez barier”. – Nasza platforma to jednak także miejsce, gdzie każdy bezpłatnie może wrzucić swoje własne kursy, na przykład hobbyistyczne, promujące edukację regionalną czy produkty regionalne – dodała Roma Rojowska, zaznaczając, że z pomocą platformy e-learningowej Akademia WSB stara się wspierać polskość poza granicami kraju. – Dodatkowo chcemy jednak edukować, dlatego na www.wiedzabezbarier.eu umieściliśmy także kurs nowych technologii, w którym podpowiadamy, jak obsługiwać smartfon czy korzystać z mediów społecznościowych oraz kurs przedsiębiorczości – mówiła Rojowska.

Wszystkie kursy języka polskiego zostały wzbogacone o tzw. moduły kulinarne. Kobiety zrzeszone w Klubach Kobiet MK PZKO od zawsze były bowiem mistrzyniami w gotowaniu. Nic dziwnego, że członkinie PZKO na co dzień uświetniają wspaniałą kuchnią imprezy, święta, festyny, bale i wystawy. – Były też panie, które w znaczący sposób przyczyniły się do promocji wspaniałych dań śląskiej kuchni. Zostały po nich przepisy i książki kucharskie, dlatego postanowiłam pokazać to nasze dziedzictwo kulinarne, zamieszczając niektóre z charakterystycznych przepisów zaoziemiańskiej sztuki kulinarnej opracowanych przez członkinie kilku naszych Klubów Kobiet – mówiła Anna Piskiewicz, prezentując gościom konferencji kulinarnej moduł nowej platformy e-learningowej.

## Sami nie stworzylibyśmy tego narzędzia

Rozmowa z Magdaleną Ćmiel, koordynatorką projektu Erasmus+ „Wiedza bez barier” z ramienia Zarządu Głównego Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego w RC.

**Ponoć nad nową platformą e-learningową pracowaliście aż dwa lata?**

– Zaczniemy od tego, że „Wiedza bez barier” jest kolejnym projektem, który Zarząd Główny PZKO zrealizował wspólnie z Akademią Wyższej Szkoły Biznesu w Dąbrowie Górniczej. Tym razem zaproponowaliśmy, że warto połączyć możliwości Akademii WSB z zasobami, jakimi dysponują polskie organizacje pozarządowe. Pomysł się spodobał, jednak dopiero za trzecim razem uzyskała dofinansowanie, ale dzięki temu, w ciągu tych kilku lat, nasz projekt był stale ulepszany i poprawiany.

**Waszymi partnerami były polskie organizacje z Litwy i Łotwy.**

– Były to Stowarzyszenie Naukowców Polaków Litwy w Republice Litewskiej oraz Stowarzyszenie Polaków „Rodacy” w Republice Łotewskiej. Trzeba jednak podkreślić, że bez wsparcia Akademii WSB, bez ich specjalistów i zasobów, powstanie nowej platformy e-learningowej nie byłoby możliwe. Sami po prostu nie stworzylibyśmy tego narzędzia, a daje ono wielkie i bardzo różne możliwości. Pozwala nie tylko szlifować kompetencje językowe – co jest bardzo istotne – ale umożliwia również dokładanie kolejnych kursów i treści, z których mogą korzystać koła i sekcje PZKO, ale także na przykład polskie szkoły.

**Głównym modułem jest jednak kurs języka polskiego. Możecie o nim opowiedzieć?**

– Jednym z trzech podstawowych. Osoba, która odpowiadała za stworzenie tego kursu, był dr Ireneusz Hryniak. Szybko okazało się też, że w każdym z naszych trzech kra-

jów potrzeby językowe Polaków są inne. Na Łotwie ludzie uczą się polskiego nierzadko od podstaw w domach. Dla odmiany na Litwie zespół projektowy postanowił stworzyć kurs języka polskiego dla zaawansowanych. Z kolei u nas powstał kurs zarówno dla początkujących, jak i zaawansowanych. W części zaawansowanej poruszamy też specjalistyczne kwestie, na przykład temat slangu młodzieżowego albo językowych błędów popełnianych przez Polaków z Zaolzia w wyniku złego tłumaczenia z języka czeskiego. Słowem są to zagadnienia językowe specyficzne dla naszego regionu.

**Zamierzacie promować nową platformę www.wiedzabezbarier.eu?**

– Ubiegłotygodniowa konferencja była ostatnim oficjalnym elementem naszego projektu. Dyskusja, jaka się jednak rozwinęła, pokazała, że istnieje potrzeba dalszego mówienia na ten temat. Dlatego



• Magdalena Ćmiel, koordynatorka projektu Erasmus+ „Wiedza bez barier”. Fot. ARC

moim zdaniem warto zwrócić się na przykład do Centrum Pedagogicznego. Jeżeli zainteresujemy naszym pomysłem nauczycieli, jest szansa, że pomogą nam oni w nauce posługiwania się nowym internetowym narzędziem. Być może

w ramach informatyki, lekcji historii czy języka polskiego przeprowadzą zajęcia, na których młodzież stworzy treści, które później upomoczą na tej właśnie platformie, promując w ten sposób swoje szkoły czy miejscowości. (wik)

# Coraz bardziej rodzinny konkurs

Uczestnicy Konkursu Gwar popisywali się gwarowymi opowieściami i wierszami. Jedni sięgali po utwory znanych śląskich twórców, inni posłużyli się wspomnieniami i historyjkami opowiedzianymi przez rodziców lub dziadków.



• Dziewczyny z Czeskiego Cieszyina wiedzą, że przy łusaniu fasoli fajnie się plotkuje.

Danuta Chlup

Lewy brzeg Olzy reprezentowały uczniowie szkół podstawowych w Czeskim Cieszyinie, Jabłonkowie, Lutyni Dolnej, Łomnej Dolnej, Milikowie, Suchej Górnej i Wędryni oraz przedszkolaki z Karwiny i Piosku. Byli także gawędziarze z Polskiego Gimnazjum im. Juliusza Słowackiego w Czeskim Cieszyinie. Także w Polsce, gdzie dzieci na co dzień rzadko już używają gwary, konkurs cieszył się dużym zainteresowaniem. Najwięcej uczestników było z Cieszyina i Ustronia.

Konkurs organizują wspólnie Sekcja Ludoznawcza przy Zarządzie Głównym PZKO oraz Cieszyń-

ski Ośrodek Kultury „Dom Narodowy”. Popisy gawędziarzy oceniła jury na czele z prof. Jadwigą Wronnicz. Juror Leszek Richter podkreślił w rozmowie z „Głosem”, że cieszy go liczny udział wykonawców z Zaolzia, w tym pojawienie się szkół, które nie brały udziału w poprzednich edycjach lub też wróciły po latach nieobecności. – Tradycyjnie bardzo wysoki poziom prezentowali uczestnicy z PSP w Jabłonkowie – powiedział Richter. – Cieszy nas to, że coraz więcej uczestników prezentuje utwory napisane przez członków własnej rodziny czy też pochodzące z bliskiego otoczenia. Właśnie do tego cały czas namawiamy – dodał przewodniczący

Sekcji Ludoznawczej. Jury, oceniając występy, kierowało się następującymi kryteriami: autentyczność gwary, wartość poznawcza tekstu, dobór tekstu do okoliczności i wieku prezentujących, strój i rekwizyty oraz ogólny wyraz artystyczny.

Indywidualne prezentacje przeplatane były występami zbiorowymi. Najliczniejsza była grupa z Polskiej Szkoły Podstawowej w Czeskim Cieszyinie, która pod kierownictwem Marii Szymanik przygotowała widowisko obrzędowe na temat łuskania fasoli. I choć w tym konkursie najważniejsze było słowo mówione, pojawiły się także elementy pieśni, tańca i gry na instrumentach.



• Sebastian Stonawski – najmłodszy uczestnik z Milikowa. Fot. DANUTA CHLUP

**Zwycięzcy poszczególnych kategorii:**

kat. 3-6 lat – Jan Szkwran, Istebna, kat. 7-10 – Lena Mrózek, Sucha Górna, kat. 11-15 Elżbieta Bień, Czeski Cieszyń i Małgorzata Sotkowska, Jabłonków (ex aequo), kat. 16 lat i więcej – Natalia Sikora, Polskie Gimnazjum w Cz. Cieszyinie i Łukasz Juroszek, ZST w Cieszyinie (ex aequo), grupy – 1. miejsca nie przyznano, 2. PSP Cz. Cieszyin.

**Pełna lista laureatów znajduje się na stronie internetowej www.domnarodowy.pl.**

# 220

Zgłoszeń wpłynęło na tegoroczny Konkurs Gwar w Cieszynie. To zdecydowanie więcej niż w poprzednich edycjach. Wystąpili uczestnicy z ponad 40 placówek z obu stron Olzy.

KSIĄŻKA

Joanna Jurgała-Jureczka

**Kossakowie. Biały mazur**

Zysk i Spółka



„Życie Zofii Kossak z Kisielniczek i Tadeusza Kossaka, brata znanego malarza, było takie, jak pierwsza rzeka, którą zobaczyła w życiu. Kręte, zmienne, kapryśne” – te słowa, napisane na początku książki przez współpracującą z „Głosem” Joannę Jurgała-Jureczkę, mogłyby posłużyć jako jej motto. Bo tak po prawdzie kapryśne, niespodziewane i nieoczywiste było życie wszystkich Kossaków, których jak na tacy wyłożyła czytelnikowi mieszkająca na Śląsku Cieszyńskim pisarka.

„Kossakowie” nie są klasyczną książką biograficzną, w której poznajemy życiorys bohatera od „a” do „z”, data po dacie, wydarzenie po wydarzeniu, by na koniec powiedzieć z ulgą: „To już koniec”. Jurgała-Jureczka pisze o wielkim rodzie, który zmagał się z przyziemnymi sprawami, językiem prostym i zrozumiałym, a jednocześnie bawi się czasem i przestrzenią, przenosząc czytelnika z miejsc na miejsce, z krakowskiego siedliska Kossaków do matecznika w Górkach Wielkich, ze schyłku XIX wieku do końcówki lat 70. XX

wieku, kiedy to Zofia Kossak-Szczuczka-Szatowska wsiadała na ostatni prom.

„Kossakowie” nie są książką wyłącznie dla osób, które kochają twórczość Zofii Kossak czy smakują w namalowanych przez jej dziadka Juliusza czy stryjka Wojciecha obrazach. To pozycja dla ludzi ciekawych świata. Nie wszyscy bowiem wiedzą na przykład, że Wojciech Kossak, jeden z autorów słynnego obrazu „Bitwa pod Raclawicami” (może prościej będzie, kiedy napiszę, że tworzy on Panoramę Raclawicką we Wrocławiu), był świetnym malarzem, ale już mężem nijakim, bardziej „notorycznym kochankiem”, miawającym „flamy i babiszony”. A już na pewno jednostki posiadają wiedzę, że jego syn, Jerzy, brat Magdaleny Samozwaniec i Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej, od najmłodszych lat błądził po manowcach, przyczyniając się w jakiś sposób do śmierci kuzyna (Joanna Jurgała-Jureczka napisała o tym „Pierwsza niezawiniona wina Jerzego”), a potem – już jako zapalony myśliwy – odpowiadał za śmierć dziecka podczas polowania. Takich smaczków jest na stronach książki dużo więcej, pani Joanna postanowiła całą zdobytą wiedzę wydobyć na światło dzienne.

Życie Zofii Kossak nie toczyło się wyłącznie w „krajnie mlekiem i miodem płynącej”. Straciła najbliższych, sama ocalała się o śmierć; nie dała się do końca zdefiniować, przez co jedni mówili o niej, że jest pisarką cośiółkową, kuzynki naigrywały się z niej, określając ją „Zosią Pakosią” (w Stowarzyszeniu PAX, świeckiej organizacji katolickiej, wydawała książki – przyp. wot), a tak naprawdę wymykała się wszelkim schematom.

O tym także jest sporo na łamach najnowszej powieści Jurgały-Jureczki.

Autorka „Tajemnic prowincji” czy „Siedmiu spódnic Alicji” zaprasza wszystkich do tańca. Można powiedzieć, że biały mazur jest trochę szalony.

Tomasz Wolff

KSIĄŻKA

Małgorzata Bryl-Sikorska

**Przełom**

Wydawnictwo Novae Res



Byłam bardzo ciekawą debiutu literackiego naszej redakcyjnej koleżanki. Wiedziałam, że to ma być opowieść o zaangażowaniu obywatelskim, o funkcjonowaniu samorządów w Polsce, lecz jakoś nie umiałam sobie wyobrazić tego tematu w formie powieści. Teraz jestem już po lekturze „Przełomu” i mogę powiedzieć, że autorka w ciekawy i nietuzinkowy sposób podeszła do tematu.

Książka Bryl-Sikorskiej formalnie została zaliczona do literatury obyczajowej. Ja określiłabym ją jako satyrę społeczno-polityczną, choć zdaję sobie sprawę, że nie można

jej zamknąć w tej jednej szufladzie. Autorka dosadnie, zabawnie, wręcz karykaturalnie przedstawia urzędników magistratu i miejskich instytucji, jak również mieszkańców szarego, zaniedbanego blokowiska. Korzystając ze swych dziennikarskich doświadczeń przybliża mechanizmy i układy, dzięki którym okroślona grupa osób przez lata trzyma w rękach władzę.

W książce są także sceny symboliczne, wykraczające poza realistyczne pojmowanie świata. Niezastąpione miejsce ma tu przyroda. Autorka serwuje czytelnikowi analogie pomiędzy światem zwierząt i roślin oraz światem ludzi, a zarazem uczula go na to, że z przyrodą musimy się liczyć, bo w przeciwnym razie się zbuntuje. Ważną rolę mają tu ilustracje Eweliny Rivillo.

Przybliżenie akcji tej niedługiej powieści zostawiłam sobie na koniec, bo uważam, że najważniejszy jest ogólny przekaz, który można ująć w słowach z tylnej okładki: „Wielkie zmiany mają swój początek w małych gestach”. Od drobnych gestów, sporadycznej pomocy sąsiadom zaczyna się osobisty przełom głównej bohaterki, młodej kobiety, która „nie wiedziała, co zrobić ze swoim życiem, więc nie zrobiła nic”. Obrona niepełnosprawnego Włodka przed bezdusznymi urzędnikami, którzy na podstawie anonimowego donosu zamierzają odebrać chłopaka matce, mobilizuje dziewczynę do walki. Zmierzają się z biurokracją i coraz bardziej angażuje się, wraz z innymi, w życie miasta i jego przemianę. Wybory mają pokazać, czy w mieście nastąpi przełom.

Danuta Chlup





## Wrócili ze złotą tarczą

Chór gimnazjalny „Collegium Iuvenum” Polskiego Towarzystwa Artystycznego „Ars Musica” wrócił w niedzielę z Warszawy z dwoma trofeami. Pierwsze to Złoty Dyplom dla całego zespołu. Drugie – nagroda dla najlepszego dyrygenta festiwalu.



• Dominik, Joasia i Stefan z festiwalowym Złotym Dyplomem.  
Fot. BEATA SCHÖNHALD

Beata Schönwald

Warszawski Międzynarodowy Festiwal Chórny „Warsovia Cantat” miał w ub. weekend swoją trzynastą odsłonę. Jak się okazało, dla „Collegium Iuvenum” była szczęśliwa. – Nie wiemy dokładnie, ile zdobyliśmy punktów. Musiało ich być jednak co najmniej 90 na 100 możliwych, bo tytułu potrzeba, by uplasować się w Złotej Strefie – mówi dyrygent Leszek Kalina.

Na konkurs chór musiał przygotować cztery utwory – jeden sakralny bądź klasyczny, jeden utwór inspirowany ludowością własnego kraju, jeden skomponowany po 1960 roku i ostatni, zupełnie dowolny. „Collegium Iuvenum” postawił na trzy sprawdzone pieśni i jedną nową.

– Jednym z powodów, dla których przygotowaliśmy na konkurs tylko jeden nowy utwór, było to, że w tym roku dołączyło do chóru prawie dwudziestu pierwszoklasistów. Myślę, że gdyby cały chór miał się uczyć

wszystkich utworów od nowa, nie daliśmy rady – uważa Joasia Pięta. – Bo jednak jest różnica, kiedy nowego utworu uczy się cały chór albo tylko jednostki, które słyszą ze wszystkich stron, jak ma on brzmieć – dodaje Dominik Polóček. Takim wspólnym konkursowym debiutem była czeska pieśń ludowa „Už je slunko” Arnošta Košťála. – Prócz tego zaśpiewaliśmy „Regina Coeli” Romualda Twardowskiego, „Marsz” i „Jubilata Deo” Józefa Świdra – wymienia prezes chóru, Stefan Hławiczka.

Tak było w sobotę na przesłuchaniu w Galerii Porczyńskich na Placu Bankowym. Na koncercie festiwalowym w kościele św. Krzyża na Krakowskim Przedmieściu chór wystąpił bowiem z nieco odmiennym repertuarem. – Tam zaprezentowaliśmy tylko jeden utwór konkursowy. Pozostałe pieśni o charakterze sakralno-patriotycznym pochodziły z naszego niepodległościowego repertuaru. Było bardzo efektowne, kiedy nasz dyrygent celowo zrobił dłuższą pauzę niż jest w nutach. To powodowało, że dany akord mógł le-

piej zabrzmieć. W kościele, który był naprawdę duży, robiło to niesamowite wrażenie – podkreśla Dominik. Cała trójka zgadza się co do tego, że podobają się nie tylko im, chórzystom, ale przede wszystkim publiczności. – To takie pozytywne uczucie, kiedy schodząc ze sceny, widzimy, że ludzie mają w oczach łzy wzruszenia. Dla takich momentów warto śpiewać – przekonuje Stefan.

W niedzielę chór wystąpił raz jeszcze na gali rozdania nagród w Sali Koncertowej Uniwersytetu Muzycznego w Warszawie. Potem nastąpił już tylko powrót do domu.

Jak zaznaczają chórzyci, dla niektórych było to pierwsze spotkanie ze stolicą Polski, dla innych pierwszy udział w takim konkursie. – „Collegium Iuvenum” zaśpiewał w 42-osobowym składzie. Z tego dziesięcioro to pierwszoklasiści – mówi Leszek Kalina, dodając, że po dwóch i pół miesiącach członkostwa w chórze to duży sukces. Tym bardziej, że chodziło o trudne utwory, których musieli nauczyć się na pamięć.

## Wystawili Mrożka

Jeszcze nie zima, a gimnazjalny teatrzyk SZKAPA zdążył się już pochwalić swoim pierwszym bałwanem. Dla ścisłości „Bałwanem” Sławomira Mrożka, którego premierę pokazał na piątkowych eliminacjach konkursu recytatorskiego „Kresy” w pracowni plastycznej Polskiego Gimnazjum w Czeskim Cieszynie.

„Bałwana” SZKAPA przygotowała już w nowym składzie. Szkolne zespoły mają bowiem to do siebie, że w czerwcu jedni odchodzą, a we wrześniu kolejni się pojawiają. – W tym roku szkolnym dołączyło do nas sześćcioro pierwszaków. Jak na nasze warunki, kiedy cała grupa liczy 13 osób, to stosunkowo dużo. W „Bałwanie” zagraли więc także nowicjusze, choć akurat na „Kresach” była taka sytuacja, że część z nich w tym samym czasie miała wyjazd z chórem „Collegium Iuvenum” do Warszawy – zaznaczył kierownik teatrzyku, nauczyciel Władysław Kubień.

Dlaczego wybór padł na Mrożka? – Już wcześniej, realizując wspólny projekt z liceum w Cieszynie, razem z grupą projektową przygotowaliśmy „Atomice” Mrożka. Na „Kresach” zdecydowaliśmy się wystawić je raz jeszcze. Natomiast ze SZKAPĄ postanowiliśmy zmierzyć się z inscenizacją jego opowiadania „Bałwan”, które jest w zasadzie monologiem. Pokazaliśmy, jak można go zrobić w więcej osób – powiedział Kubień.

Bieżący rok szkolny kładzie przed SZKAPĄ również inne wyzwania. Z jednej strony trzeba będzie rozpocząć przygotowania do przyszłorocznego jubileuszu



• Premiera „Bałwana” w wykonaniu SZKAPY odbyła się w ub. piątek.  
Fot. BEATA SCHÖNHALD

gimnazjum, na którym nie może zabraknąć teatru w takiej lub innej formie. Z drugiej strony Władysław Kubień uważa, że warto byłoby wyjechać z zespołem poza Zaolzie. Taką okazją mógłby być Ogólnopolski Festiwal Teatrów Małych Form „Igła” w Ostrołęce. – Występując na nim kilku- lub najwyższej kilkunastoosobowe teatrzyki różnej maści, a spektakle, które prezentują, nie przekraczają pół godziny. SZKAPA pasuje więc idealnie – zauważył kierownik gimnazjalnej grupy teatralnej. Dodaje jednak, że taki festiwal wymaga o wiele większego zaangażowania ze strony aktorów, niż okazjonalne krótkie występy w szkole i najbliższej okolicy. – Od paru lat noszę się z zamiarem wyjechania na ten festiwal i mam nadzieję, że uda mi się zmotywować również młodzież. Na razie jesteśmy na etapie wyboru opowiadania pióra Edgara Allana Poe. Tajemniczego i dającego do myślenia – przybliżył nauczyciel.

Najbliższy możliwy termin zaistnienia również w Polsce to wreszcie pierwszy rok. Ostrołęcka „Igła” odbywa się bowiem zawsze na początku jesieni. (sch)



### WSTAŻKÓWKI-STUDIÓWKI

23 i 30 listopada

Dzisiaj „wstażkówek” bawić się będzie w Domu PZKO w Bystrzycy klasa IVB. Za tydzień w Karwinie-Fryszacie odbędzie się impreza klasy IVA. Dla tych, którzy nie wiedzą, co należy rozumieć pod pojęciem „wstażkówka”, zdradzę, że chodzi o imprezę w stylu balu studniówkowego.

### TAK SIĘ TAŃCZY

24 i 25 listopada

Dwa terminy i dwie końcowe lekcje pokazowe uczniów klas drugich uczestniczących w jesiennym kursie tańca i oglądy towarzyskiej. Jedna odbywa się w sobotę, druga w niedzielę, obie rozpoczynają się o godz. 17.00 w sali balowej Domu Kultury „Trisja” w Trzyńcu.

### OTO NASZA SZKOŁA

27 listopada

Przyjdź, pozwiedzaj, spróbuj, zobacz, sprawdź, dotknij, pocuj – to hasła wtorkowego Dnia Otwartego Polskiego Gimnazjum, skierowanego do uczniów klas dziewiętych szkół podstawowych oraz ich rodziców. Akcja trwa w godz. 8.00-16.00.



E-mail: danuta.chlup@glos.live  
Pisząc do nas, podaj swój wiek, klasę i adres szkoły, do której uczęszczasz. Prosimy o nadsyłanie listów o objętości do 2000 znaków ze spacjami.

### GŁOSIK I LUDMIŁKA

## Skrzaty chcą pomagać

Ludwo spadła temperatura i pojawiły się przymrozki, że powoli zbliża się Adwent, a potem święta Bożego Narodzenia. W listopadzie rusza cały szereg projektów charytatywnych, różne organizacje zbierają prezenty dla dzieci z ubogich rodzin i organizują zbiórki pieniężne na pomoc w kraju i za granicą. Głosik zaglądał przez ramię pani redaktor, która właśnie pisała o jednej takiej akcji pomocy. Westchnął głęboko.

– Ludmiłko, ja także chciałbym komuś pomóc. Ale co mogą zrobić małe skrzaty, które nawet nie zarabiają pieniędzy? Nic! – stwierdził z gorzkością w głosie.

– Nie masz racji, Głosiku – odparła stanowczo Ludmiłka. – Każdy może pomagać!

– A masz jakiś konkretny pomysł? – Na razie nie, ale na pewno coś wymyślę.

I Ludmiłka wymyśliła. Namówiła Głosika, by przygotowali wspólny występ. Wyćwiczą kilka zabawnych scenek, a nawet sztuczek

– A teraz, szanowni państwo, Głosik przedstawi kilka fascynujących sztuczek.



Rys. WŁADYSŁAW OWCZARZY

magicznych i wystąpią dla dzieci, nauczycieli i rodziców w zaprzyjaźnionej szkole. Dochód z biletów zostanie przeznaczony na zakup podarunków dla wychowanków domu dziecka.

– Ale my przecież nie jesteśmy żadnymi artystami ani iluzjonistami. Nikt nie przyjdzie na nasz występ – powątpiewał Głosik.

– Zobaczą, Głosiku, że widzów

będzie dużo. – Ludmiłka była pełna optymizmu. – Może nie jesteśmy artystami, ale za to skrzatami. A kto w naszym mieście widział skrzaty występujące na scenie? Nikt!

I miała rację. Występ był bardzo udany, widzowie oklaskiwali popisy skrzatów. Za uzbierane pieniądze Głosik z Ludmiłką kupił prezenty gwiazdkowe dla dzieci. (dc)

### GŁOSIKOWA KORESPONDENCJA

#### Od rozbiorów po niepodległość

• Uczniowie i przedszkolaki z Oldrzychowic uccili Święto Niepodległości w czwartek 8 listopada razem z rodzicami i gośćmi „Akademią Listopadową”. Przedszkolaki w strojach krakowskich tańcami i piosenkami sprawiły, że w wypełnionej po brzegi sali zapanowała atmosfera patriotyzmu. Natomiast uczniowie szkoły podczas „Lekcji historii Polski” przybliżyli słuchaczom czas rozbiorów, powstań narodowych, Wielkiej Wojny oraz datę 11 listopada 1918 roku. Pieśni patriotyczne spotęgowały uczucie nastrojów. Po wystudowaniu „Mazurka Dąbrowskiego” wyruszył pochód lampionowy na miejsce niedawno odsłoniętej tablicy upamiętniającej wybitnych rodaków oldrzychowickich: Jana Tacińskiego i Henryka Jasiczka.



Zdjęcia: ARC

Janina Markowa, kierownik szkoły

#### Czarodziejska jesień

• Jesień dostarcza przedszkolakom w Orłowej inspiracji do prac plastycznych, o czym mogliśmy się przekonać podczas tworzenia postaci z dyni, jesiennych przetworów, języków i wielu innych prac z wykorzystaniem naturalnych materiałów. Zwieńczeniem tej przygody było „Święto Dyni”. W tym wyjątkowym dniu panie przedszkolanki zamieniły się w czarodziejki, potwory i czarownice, z którymi zapoznali się na lekcjach angielskiego.



Dumne nauczycielki

## Głosikowe zadania do rozwiązania

Trochę Ci podpowiem, jak zaczyna się to przysłowie. Otóż jasne jest jak blask słońca, że tu trzeba czytać od końca! I jeszcze dodam (bo zabawy to nie zepsuje), że tylko jeden wyraz pasuje!

Twoje drugie zadanie: trzy wyrazy to rebusów rozwiązanie!

W ostatnim zadaniu to lusterko Ci powie, jakim wyrazem kończy się przysłowie!

potegE    makuK  
ambetG    luyteD  
utyreW    tytoeryI  
ezczseD

li +    + dowe  
ik = a  
ak = y

ANKIETA

– Co was trzyma w chórze? – zapytaliśmy chórzystów „Collegium Iuvenum” z nieco dłuższym stażem

**STEFAN HŁAWICZKA, kl. 4**  
Kiedy przyszedłem do gimnazjum, to już wiedziałem, że chcę śpiewać w chórze, bo to taka nasza tradycja rodzinna. Mój dziadek śpiewał w chórze, a potem wszyscy członkowie mojej rodziny, którzy chodzili do gimnazjum w czasach, kiedy „Collegium Iuvenum” już działał, też do niego należeli. Śpiewanie w chórze traktuję więc jako dziedzictwo przodków, które dalej pielęgnuję. Muszę się przyznać, że czasami na próbach nie jest łatwo, ale nigdy nie myślałem o odejściu.

**JOANNA PIĘTAK, kl. 4**  
Na początku należałam do chóru dlatego, że jako członkiniami były też moje starsze koleżanki. Zachęta było też to, że może uda nam się gdzieś wyjechać. Kiedy nieco później nastąpiła dość trudna sytuacja w sopranach, wiedziałam, że tym bardziej muszę zostać. Nie żałuję tego. Osobą, która w krytycznych momentach potrafi nas podtrzymać na duchu i stworzyć w chórze dobrą atmosferę, jest pani Grażyna Sucha. To taki nasz dobry anioł.

**DOMINIK POLÓČEK, kl. 3**  
Mnie osobiście trzyma w chórze paczka kolegów, z którymi razem siedzę na próbach, a na wyjazdach wspólnie spędzamy czas. Nie chodzi jednak o zamknięte grono osób, ale grupę ludzi, która wciąż się zmienia, bo starsi koledzy po zdaniu matury odchodzą z chóru, a we wrześniu przychodzą nowi pierwszoklasiści. Oczywiście, lubię też śpiewać, lubię chóry i ich brzmienie.

Dzisiaj mamy dla Was kolorową tamgówkę. Jej rozwiązaniem jest polskie przysłowie na listopad. Dla ułatwienia zadania są w kolorowych chmurkach, takich samych, jak kolory kratek, do których należy wpisywać odgadnięte fragmenty przysłowia. Rozwiązania prosimy nadsyłać w terminie do poniedziałku 3 grudnia na adres mailowy: danuta.chlup@glos.live, ewentualnie klasyczną pocztą na adres redakcji. Rozwiązanie ostatniej krzyżówki brzmiało: „Białowieża”. Nagrodę książkową otrzymuje **Samuel Pawlas** z PSP w Olbrachcicach.





• Tak ma w przyszłości wyglądać ustronńska ścieżka w chmurach. Fot. ARC. Kolei Linowej Czantoria

Za cztery lata na stokach Czantorii Wielkiej w Beskidzie Śląskim powstanie ścieżka w koronach drzew. Nowa atrakcja ma odmienić turystyczne oblicze jednej z najpopularniejszych beskidzkich gór.

#### Witold Koźdoń

Pomysłodawcą inwestycji jest Kolej Linowa Czantoria. Spółka należąca do miasta poinformowała oficjalnie o swych planach 9 listopada. Wizualizację projektu „Słoneczne Tarasy na Czantorii w Ustroniu” zaprezentowano w tamtejszym magistracie. – Celem przedsięwzięcia jest udostępnienie dla zwiedzających spacerowej trasy edukacyjnej zainstalowanej na podporach w wierzchołkach drzew wraz z wieżą widokową, windą dla osób niepełnosprawnych oraz małą infrastrukturą edukacyjną i rekreacyjną – poinformowali przedstawiciele miejskiej spółki.

W rozmowie z „Głosem” Zbigniew Kufrej, prezes zarządu Kolei Linowej Czantoria, przypomniał, że w ubiegłym roku popularnej ustronńskiej „kanapie” stuknęło 50 lat. – Niestety w ciągu tych 50 lat niewiele zrobiono na Czantorii z myślą o turystach. Na początku XXI wieku powstał tor saneczkowy, w 2006 r. kolejka została gruntownie zmodernizowana, ale na tym koniec. Tymczasem stale musimy wychodzić naprzeciw oczekiwaniom turystów – podkreślił Zbigniew Kufrej. Dlatego na Polanie Stokoska, oprócz ścieżki edukacyjnej na wysokości koron drzew, kierowana przez niego firma planuje m.in. plenerową mini siłownię, wiatę grillową oraz górską

karczmę wraz z zapleczem edukacyjno-konferencyjnym. Jednak to ścieżka i 38-metrowa wieża widokowa ma stać się główną atrakcją tego miejsca.

– Bezpiecznie zakładamy, że inwestycja potrwa od czterech do pięciu lat. Obecnie projekt znajduje się w fazie przedinwestycyjnej. Mamy wstępną koncepcję architektoniczną i użytkową przyszłego obiektu oraz analizę popytu na nowy produkt turystyczny. Teraz przed nami konsultacje społeczne, a następnie czeka nas opracowanie projektu technicznego i przede wszystkim kwestie natury ekologicznej. Będziemy musieli zrobić między innymi szczegółowe badanie wpływu tej inwestycji na środowisko, a to wymaga czasu – wyjaśnił Zbigniew Kufrej.

W przyszłości turyści będą mogli spacerować na stoku Czantorii, na wysokości od 9 do 20 metrów nad poziomem gruntu. Krajobraz będą zaś mogli podziwiać z kładki zainstalowanej na stalowych słupach, a także ze szczytu prawie 40-metrowej, okrągłej wieży

– Z wieży widokowej i całej trasy spacerowej będzie się rozciągał widok na okoliczne beskidzkie szczyty oraz

cały Ustron. Dodatkowo ścieżka zostanie wyposażona w elementy edukacyjno-przyrodnicze – zapowiedzieli ustronianie, którzy przekonali przy okazji, że nie zamierzają być konkurencją dla istniejącej już na szczycie Czantorii po czeskiej stronie granicy popularnej wieży widokowej. – Z czasem w Beskidach powstaną prawdopodobnie kolejne takie obiekty. Być może więc w przyszłości uda się wypromować na przykład turystyczny szlak wież widokowych, które pozwalałyby poznać piękno naszych gór – zastanawiał się Zbigniew Kufrej, dziemi musieli zrobić między innymi

szczegółowe badanie wpływu tej inwestycji na środowisko, a to wymaga czasu – wyjaśnił Zbigniew Kufrej. Jan Lubojecki, prezes spółki Tawo, do której należy wieża widokowa na szczycie Czantorii Wielkiej, nie chciał komentować planów sąsiadów z Ustronia. – To polski projekt, poza tym trudno mi cokolwiek powiedzieć, ponieważ nie słyszałem o tym po myśle. Dowiaduję się o nim od pana – stwierdził w rozmowie z „Głosem” Jan Lubojecki. – Sądzę jednak, że nowa atrakcja nie będzie dla nas dużą konkurencją, ponieważ ludzie i tak będą chcieli wejść na szczyt Czantorii. Poza tym zobaczymy, czy inwestycja

dojdzie do skutku, bo przecież w pobliżu znajduje się rezerwat przyrody. Poza tym to trochę dziwne, że buduje się platformę widokową w połowie góry. Przecież stamtąd widok będzie ograniczony. Inaczej jest w przypadku naszej wieży, z której roztacza się widok we wszystkich kierunkach. Widać doliny Olzy i Wisły, Beskid Śląsko-Morawski, Żywiecki, Babią Górę, góry słowackie. Dlatego zachowujemy spokój – stwierdził Jan Lubojecki.

O ustronńskiej inwestycji nie chciała też mówić Halina Twardzik, prezes Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Sportowego „Beskid Śląski”. – Po prostu jeszcze o niej nie słyszałam. Mówi się za to, że coś podobnego ma powstać na Pustewnach. W gronie członków „Beskidu Śląskiego” odwiedziliśmy natomiast „ścieżkę w chmurach” w Dolnej Morawie. Pojechalśmy tam na wycieczkę, gdy ten obiekt był nowością. Kiedy jednak zobaczyliśmy, jakie tłumy „spacerują w chmurach”, zrezygnowaliśmy z kupna biletów i ostatecznie oglądaliśmy wszystko z poziomu ziemi – wspomniała Halina Twardzik. ▲



• Kolejka na Czantorii wozi turystów od 51 lat. Fot. ARC.

### Widoki na świat

Ustronńska ścieżka w koronach drzew nie będzie pierwszą tego typu atrakcją turystyczną. Podobne istnieją już zarówno w Czechach, jak i na Słowacji.



#### Dolna Morawa

Spacer w chmurach możliwy jest m.in. w ośrodku zlokalizowanym w Sudetach Wschodnich, kilka kilometrów od polskiej granicy. Wieża o wysokości 55 metrów znajduje się na zboczu góry Slamnik na wysokości 1116 m n.p.m. Rozciągają się z niej piękne widoki na masyw Śnieżnika oraz malowniczą dolinę rzeki Morawy.



#### Żdzierz

Ścieżka w koronach drzew funkcjonuje od ponad roku również u podnóża Tatr Bielskich, 12 kilometrów od granicy z Polską. Na co dzień to jedna z atrakcji ośrodka narciarskiego Bachledowa Dolina. Ścieżka rozpięta na specjalnych filarach na wysokości od 18 do 24 metrów liczy łącznie 1234 metrów długości i zakończona jest 32-metrową wieżą widokową w kształcie spirali.

## 100-LECIE ODZYSKANIA PRZEZ POLSKĘ NIEPODLEGŁOŚCI (40, 41)

# 21 postulatów

27 marca 1981. Czterogodzinne apogeum dominacji społeczeństwa nad władzą. „Solidarność” jednak, zyskawszy bezgraniczne poparcie w kraju, nie wygrywa.

Wypracowana przez KSS „KOR” metoda walki strajkowej wprowadzona zostaje w życie. Już w lipcu 1980, głównie na Lubelszczyźnie, strajki przeciw podwyżce cen żywności prowadzą do negocjacji z władzą i podpisywania porozumień. 14 sierpnia rusza Stocznia Gdańska, w której po dwóch dniach strajk zyskuje charakter solidarnościowego i rozszerza się na cały kraj. Ustalona w Gdańsku lista 21 postulatów, aprobowana powszechnie, staje się narzędziem walki także tam, gdzie nie ma opozycji.

W roli lidera buntu ogólnopolskiego, Lech Wałęsa ogłasza 31 sierpnia porozumienie z władzą. Powstaje niezależny związek zawodowy, zarejestrowany w listopadzie – NSZZ „Solidarność” zyskuje po kilku miesiącach ponad 9 milionów członków. Gdy w marcu 1981 dochodzi do ostrego konfliktu z partią, w strajku ostrzegawczym zamiera cały kraj. Zawarty kompromis odbiera z czasem Związkowi moc sprawczą.

**Warszawa, lipiec 1980**  
„Ostry zakręt”,  
„Biuletyn Informacyjny”, nr 5, 1980

**Bogdan Borusewicz, członek KSS „KOR” i Wolnych Związków Zawodowych**

Od 1 sierpnia mieszkam poza domem i przygotowuję strajk (w Stoczni Gdańskiej). Począwszy od spraw technicznych, po psychologiczne nastawienie grupy inicjującej. To były trzy osoby z Wolnych Związków (Zawodowych): Bogdan Felski, Ludwik Prądzyński i Jerzy Borowczak – bardzo młodzi stoczniowcy. (...) Szkoliłem ich inten-

**Jacek Kuroń, lider KSS „KOR”, w artykule**

Przez cały kraj przechodzi fala strajków. (...) Po raz czwarty w naj-

nowszej historii Polski robotnicy wystąpili jako siła zdolna złamać partyjno-państwowy monopol decyzyjny. Natomiast po raz pierwszy nie doszło do ulicznych demonstracji, starć z milicją czy wojskiem, palenia partyjnych komitetów. Robotnicy strajkują, wysuwają żądania, często powołują komitety strajkowe lub komisje robotnicze. Władza ustępuje i jeden strajk się kończy, a zaczyna następny. Jest to forma protestu zgodna z hasłem często powtarzanym w środowisku KSS „KOR”: zakładaj komitety, zamiast je podpałać.

**Gdańsk, 10 sierpnia 1980**  
„Karnawał z Wyrokiem”,  
Warszawa 2005

**Z dokumentu Polskiego Porozumienia Niepodległościowego**

Strajkujący wyrażają czynnie to, co myśli i czuje, czego pragnie cały naród polski. Świadomość tego powinna przekonać władze o bezsensie jakiegokolwiek próby użycia siły. Strajkujący mają też za sobą międzynarodowy ruch zawodowy i ogromną większość opinii światowej, która z zapartym tchem śledzi ich spokojną, bezkrwawą walkę – ufajmy, że do końca bezkrwawą – wiedząc, że waży się losy nie tylko robotników polskich, nie tylko Polski całej – ale i losy Europy.

**Warszawa, 21 sierpnia 1980**  
„Zapis wydarzeń. Gdańsk – Sierpień 1980. Dokumenty”, Warszawa 2000

na mnie, jakbym mógł jej pomóc. (...) I wtedy już wiem, wszystkie wiem. „Zrobili to, sk..., jednak zrobili” – mówię do żony.

**Warszawa, 21 grudnia 1981**  
Jastrun Tomasz, „Zapiski z błędnego koła”, Warszawa 1983

**Jan Józef Szczepański, pisarz, w dzienniku**

Ktoś przyniósł i odczytał deklarację Wojskowej Rady Ocalenia Narodowego. Była tam mowa o położeniu kresu anarchii i o ratowaniu kraju u progu katastrofy. Następowo długie wyliczenie zarządzeń stanu wojennego. Wśród zakazów, obejmujących wszystkie niemal dziedziny życia społecznego, dziwne w tym mroźnym, zimowym dniu brzmiał zakaz używania kajadek i wszelkich łodzi na rzekach i jeziorach. Uświadomiło nam to, że topór, który spadł obecnie na nasze barki, wisi nad nami, gotów do ciosu, od wielu miesięcy.

**Warszawa, 13 grudnia 1981**  
Jan Józef Szczepański, „Dziennik, t. 5”, Kraków 2017

**Ze wstępu do podziemnej „Karty”**

Za lub przeciw. Trzeciego wyjścia nie ma. Polska Ludowa wprawdzie od początku narzucała nam proste alternatywy (z nią lub przeciw niej), jednak dopiero dzisiaj do wyboru zmuszono wszystkich. Wojskowy pucz nie pozostawił komfortu niezdecydowania. Nikt nie zachowa swojego azylu. Każdy musi podjąć los: przesłańdowcy, ofiary lub – przeciąwnika. (...) Zadajemy sobie pytanie, czy wal-



• Plakat wzywający do ogólnopolskiego strajku ostrzegawczego zaplanowanego przez NSZZ „Solidarność” na 27 marca 1981 roku. Fot. Ośrodek KARTA

**Lech Wałęsa podczas pierwszego posiedzenia Międzyzakładowego Komitetu Założycielskiego Niezależnego Związku Zawodowego**

Wracamy do pracy 1 września. (...) Czy osiągnęliśmy wszystko, czego chcieliśmy, czego pragniemy, o czym marzymy? Zawsze mówię szczerze i otwarcie to, co myślę. I teraz powiem szczerze – nie wszystko, ale wszyscy wiemy, że uzyskaliśmy bardzo wiele.

Ufaliście mi cały czas, a więc wierzę w to, co powiem: uzyskaliśmy wszystko, co w obecnej sytuacji mogliśmy uzyskać. Resztę też uzyskamy, bo mamy rzecz najważniejszą: nasze niezależne, samorządne związki zawodowe.

**Gdańsk, 31 sierpnia 1980**  
„Gdańsk. Sierpień 1980. Rozmowy”,  
Gdańsk 1990

**Teresa Konarska, mieszkanka Warszawy, w dzienniku**

Właśnie toczą się rozmowy Wałęsa – (wicepremier Mieczysław) Rakowski. Boże! Żeby się to jakoś po-lubownie załatwiło! Od tego teraz zależy wszystko. Jeżeli nie dojdą do porozumienia – to strajk generalny. I wtedy, być może... człogi sowieckiej! Nieszczęście ostateczne. Finis Poloniae. Daj Boże, żeby się dogadali!

**Warszawa, 22 marca 1981**  
„Gotowość. Kryzys bydgoski 1981”,  
Warszawa 2016

**Warszawa, 2 września 1982**  
„KOS” nr 15, 1982

**Lech Wałęsa we wstępie do opracowania „Raport. Polska 5 lat po Sierpniu”, przygotowanego przez ekspertów „Solidarności”**

W chwili obecnej nic nie wskazuje na to, że porozumienie jest możliwe. Przeciwnie, władza wydaje się zdolna tylko do represji, a w społeczeństwie gromadzi się nienawiść. Porozumienie jednak nie jest tylko sprawą chwili. Można powiedzieć, że z narodowego punktu widzenia nie ma innego wyjścia niż dogadywanie się. Trzeba umieć czekać na właściwy moment. Na kolanach do ugody nie pójdziemy. Nadej-dzie moment, że zrozumieją. Jeśli będzie trzeba – to pomożemy im zrozumieć.

**Gdańsk, lato 1985**  
„Raport. Polska 5 lat po Sierpniu”,  
Warszawa 1985



• Projekt współfinansowany w ramach sprawowania opieki Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nad Polską i Polakami za granicą. Szczegóły na stronach: [www.nieskonczeniepodlegla.pl](http://www.nieskonczeniepodlegla.pl) oraz [www.karta.org.pl](http://www.karta.org.pl)

SENAT RP









## PIĄTEK 23 LISTOPADA

**6.05** Czas honoru. Wróg czy sojusznik  
**6.55** Magazyn śledczy Anity Gargas  
**7.25** Domisie (dla dzieci) **7.55** Pytanie na śniadanie **8.45** Panorama **8.50** Pytanie na śniadanie **11.00** Polonia **24 11.25** Rozmowa Polonii **11.35** Halo Polonia **12.25** Krótka historia. Powrót z Magdeburga **12.35** Wiadomości **12.50** Wschód **13.10** Na sygnale. Wiarą czyni cuda **13.45** M jak miłość (s.) **14.40** Prokurator **15.30** Turystyczna jazda **15.45** Wiadomości **15.55** Korona królów - taka historia... Nie od razu Kraków zbudowano... **16.30** Baw się słowami. Co lubisz robić? **16.55** Domisie (dla dzieci) **17.20** Krótka historia. Sejm Ustawodawczy **17.30** Teleexpress **17.55** Okrasa lamie przepisy. Chwasty na talerzu **18.25** Kapitał polski **18.45** Spis treści. Andrzej Bobkowski **18.55** Na sygnale. Wiarą czyni cuda **19.25** Gen innowacyjności **2 19.45** Dobranocka **20.00** Wiadomości, pogoda, sport **20.45** Na dobre i na złe **21.45** Polonia **24 22.05** Halo Polonia **22.45** Najdłuższa wojna nowoczesnej Europy. Dzięki ci, żelazny kanclerz **23.55** Polacy zmieniający świat. Geniusz **0.15** Korona królów - taka historia.

## SOBOTA 24 LISTOPADA

**6.05** Barwy szczęścia (s.) **8.05** Polacy zmieniający świat. Geniusz **8.25** Awantura o Basję **9.30** Teleranek. Wędkarstwo **9.50** Baw się słowami. Jesienne przetwory **10.20** Studio Raban **10.50** Polonia **24 11.05** Halo Polonia **11.45** Okrasa lamie przepisy. Chwasty na talerzu **12.15** Ojciec Mateusz (s.) **13.10** Na dobre i na złe (s.) **14.10** Najdłuższa wojna nowoczesnej Europy **15.25** Recepta na długie życie **16.00** Kulturalni PL **17.00** Słownik polsko@polski **17.30** Teleexpress **17.35** Wolny ekran **17.55** M jak miłość (s.) **18.50** Opole 2018 na bis **19.45** Dobranocka **20.00** Wiadomości, pogoda, sport **20.45** Wojenne dziewczyny **2 21.40** Wielki test o zdrowiu **23.05** Rozrywka retro. Muzyka małego ekranu. Zbigniew Wodecki **23.50** M jak miłość (s.).

## NIEDZIELA 25 LISTOPADA

**6.35** Czwterdziestolatek (s.) **7.40** Turystyczna jazda **7.55** Piosenka przez historię. Dywizjon 303 **8.05** Lajki! **8.25** Tajemnica Sagali. Najkrótszy dzień **9.35** Supelkowe ABC **9.50** Baśnie i bajki polskie. O Zelfiku i smoku **10.10** Baw się słowami **10.35** Ziarno. Król Wszczęświata - to nasz Tata **11.05** Wolny ekran **11.25** Moda na rodzinę (s.) **11.55** Między ziemią a niebem **12.00** Anioł Pański **12.15** Między ziemią a niebem **12.45** Notacje. Halina Kwiatkowska. Teatr Rapsodyczny **13.00** Transmisja mszy świętej z kościoła pw. Chrystusa Króla w Gliwicach **14.25** Piosenka przez historię. Dywizjon 303 **14.40** Czwterdziestolatek (s.) **15.40** Lajki! **16.00** Junior Eurowizja 2018 **18.50** Oczy w oczy **19.25** Polacy zmieniający świat. Matematycy **19.45** Dobranocka **20.00** Wiadomości, pogoda, sport **20.45** Blondynka **6 (s.) 21.40** Uwaga - premiera! II minut **23.05** Opole 2018 na bis **23.50** Dziewczyny do wzięcia.

## PONIEDZIAŁEK 26 LISTOPADA

**6.20** Recepta na długie życie **6.55** Zakochaj się w Polsce. Wielki Gościńiec Litewski **7.25** Supelkowe ABC **7.40** Baśnie i bajki polskie. Czarne licho **7.55** Pytanie na śniadanie **8.45** Panorama **8.50** Pytanie na śniadanie **11.00** Kulturalni PL **12.00** Racja stanu **12.25**

Krótka historia. Sejm Ustawodawczy **12.35** Wiadomości **12.50** Gen innowacyjności **2 13.10** Barwy szczęścia (s.) **13.45** Blondynka **6 (s.) 14.40** Oczy w oczy **15.10** Reportaż **15.45** Wiadomości **15.55** Korona królów **16.25** Ukryte skarby. Janów Podlaski **16.55** Supelkowe ABC **17.10** Baśnie i bajki polskie. Czarne licho **17.20** Krótka historia **17.30** Teleexpress **17.55** Niedziela z... Łódzka Szkoła Filmowa **18.40** Pod Tatrami **18.55** Barwy szczęścia (s.) **19.25** Nad Niemcem **19.45** Dobranocka **20.00** Wiadomości, pogoda, sport **20.45** O mnie się nie martw **8 21.45** Polonia **24 22.05** Rozmowa Polonii **22.20** Halo Polonia **23.10** Światem rządzi Bóg.

## WTOREK 27 LISTOPADA

**6.05** Opole 2018 na bis (3) **7.05** Anna Dymna - spokajmy się. Ewa Kowalów **7.35** Margolcia i Miś zapraszają dziś **7.55** Pytanie na śniadanie **8.45** Panorama **8.50** Pytanie na śniadanie **11.00** Polonia **24 11.25** Rozmowa Polonii **11.35** Halo Polonia **12.25** Krótka historia **12.35** Wiadomości **12.50** Nad Niemcem **13.10** Barwy szczęścia (s.) **13.45** Wojenne dziewczyny **2 14.40** Światem rządzi Bóg **15.45** Wiadomości **15.55** Korona królów **16.25** Sonda **2. Ratownictwo 16.55** Margolcia i Miś zapraszają dziś **17.10** Przyjaciele lasu **17.20** Krótka historia **17.30** Teleexpress **17.55** Szlakiem Kolberga. Natalia Nykiel **18.25** wojsko-polskie.pl **18.55** Barwy szczęścia (s.) **19.25** Magazyn z Wysp **19.45** Dobranocka **20.00** Wiadomości, pogoda, sport **20.45** Ojciec Mateusz **19 (s.) 21.45** Polonia **24 22.05** Rozmowa Polonii **22.20** Halo Polonia **23.10** Ocaleni.

## ŚRODA 28 LISTOPADA

**6.10** Czas honoru **7.00** Program eku-mentarny **7.25** Baw się słowami **7.55** Pytanie na śniadanie **8.45** Panorama **8.50** Pytanie na śniadanie **11.00** Polonia **24 11.25** Rozmowa Polonii **11.40** Halo Polonia **12.25** Krótka historia **12.35** Wiadomości **12.50** Magazyn z Wyści **13.10** Barwy szczęścia (s.) **13.45** O mnie się nie martw **8 14.40** Film dokumentalny **15.45** Wiadomości **15.55** Korona królów **16.25** Astronarium. Mi się na Jowisza **16.55** Baw się słowami **17.20** Krótka historia **17.30** Teleexpress **17.55** Pojedyński stulecia. Gustaw Herling-Grudziński - Leon Kruczkowski **18.25** Recepta na długie życie **18.55** Barwy szczęścia (s.) **19.25** Wilnoteka **19.45** Dobranocka **20.00** Wiadomości, pogoda, sport **20.45** Za marzenia **21.45** Polonia **24 22.05** Rozmowa Polonii **22.20** Halo Polonia **23.10** Dokument **0.15** Korona królów.

## CZWARTEK 29 LISTOPADA

**6.05** Czas honoru. Koniec tej miłości **7.00** Las bliżej nas **2 7.30** Zwierzaki Cytaki. Kasztanka **7.45** Podwodne ABC. Jak rozmnażają się podwodne stworzenia **7.55** Pytanie na śniadanie **8.45** Panorama **8.50** Pytanie na śniadanie **11.00** Polonia **24 11.25** Rozmowa Polonii **11.40** Halo Polonia **12.25** Krótka historia. Falanga **12.35** Wiadomości **12.50** Wilnoteka **13.10** Barwy szczęścia (s.) **13.45** M jak miłość (s.) **14.40** Za marzenia **15.30** Pod Tatrami **15.45** Wiadomości **15.55** Korona królów **16.25** Jak to działa? Naukowe hity roku **16.55** Zwiedzanie **6 (s.) 21.40** Uwaga - premiera! II minut **23.05** Opole 2018 na bis **23.50** Dziewczyny do wzięcia.

# Komiksowa epopeja

Fundacja „Pomoc Polakom na Wschodzie” z okazji 100. rocznicy odzyskania niepodległości przygotowała specjalną publikację – komiks „Epopeja legionowa”, przybliżający czytelnikom treści historyczne i bohaterów narodowych z czasów walki o niepodległość.

Komiks jest skierowanym do dzieci i młodzieży wydawnictwem mającym na celu promowanie wiedzy związanej z 100. rocznicą odzyskania przez Polskę niepodległości. Czytelnicy znajdą w „Epopei legionowej” wciągającą intrygę, niepodległościowe treści historyczne i atrakcyjną dla siebie warstwę wizualną. Dzięki połączeniu komiksowego medium z poruszającą fabułą, w którą umiejętnie wpleciono wiadomości historyczne, najnowsza publikacja jest w stanie zainteresować dziejami Polski grupę wiekową zwykle z trudem przyswajającą tego typu wiedzę.

Wydawnictwo swoją formą i sposobami przedstawiania treści nawiązuje do klasyki polskiego komiksu: przedwojennych książeczek duetu Kornel Makuszyński – Marian Walentynowicz („Przygody Koziołka Matołka”), serii komiksów Henryka Jerzego Chmielewskiego „Tytus, Romek i A'Tomek” oraz prac Tadeusza Baranowskiego i Janusza Christy. Te odniesienia do klasyki, na której wychowali się rodzice i dziadkowie najmłodszych czytelników, poszerzają grupę odbiorców o kolejne pokolenia, dla których tego typu wydawnictwa są sentymentalną podróżą do czasów dzieciństwa.

„Epopeja legionowa” pokazuje historię bohaterów, w których losach spłótły się dzieje Kresów i polskiej walki o niepodległość. Główna intryga, stanowiąca jednocześnie osłonę akcji, rozgrywa się w 1949 roku, kiedy w szkolnej bibliotece pojawia się komunistyczny cenzor. Ma on skonfiskować książki nieodpowiadające



**Informator dla Aktywnych/  
Fundacja „Pomoc Polakom na Wschodzie”**

## Jak utrzymać wzrost gospodarki?

Brak pracowników na rynku pracy jest zagrożeniem dla polskiej gospodarki. Rozwiązaniem może być większe otwarcie rynku pracy na emigrantów zarobkowych – wskazywali w ubiegłą środę uczestnicy debaty zorganizowanej w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Wzięli w niej udział przedstawiciele pracodawców, urzędów pracy oraz MRPIPS.

Wiceminister rodziny, pracy i polityki społecznej Stanisław Szwed zwrócił uwagę, że coraz częściej słyszymy o potrzebach pracodawców, którzy mają problemy ze znalezieniem pracowników. Dlatego – jak mówił – zmienia się także rola urzędów pracy. – Intencją naszego spotkania jest wypracowanie takiego modelu działania, w którym współpraca pracodawców z urzędami pracy będzie bardziej efektywna – przekazał Szwed.

Dyrektor Departamentu Pracy MRPIPS Ewa Flażyńska wskazała, że w urzędach pracy zarejestrowanych jest blisko 950 tys. osób. Według niej, są to osoby przez wszystkich trwale bezrobotne, bez nadzwyczajnego zawodowego i kwalifikacji.

że „problem ze znalezieniem pracowników dotyczy każdej branży, nie tylko budowlanki czy transportu”.

Zdaniem Niemyjskiej, potrzebne są odpowiednio rozwiązana systemowe, które ułatwiłyby emigrantom zarobkowym przyjazd do Polski. – Otrzymujemy informacje, że dużo Ukraińców wyjeżdża już do pracy do Niemiec. Tam dostają darmowe kursy językowe, pracodawcy oferują możliwość przygotowania się do pracy, są szybsze zmiany kwalifikacji. Warto się tym zainteresować, bo niedobory na rynku pracy będą zagrożeniem dla polskiej gospodarki i oceniła Niemyjska.

Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Grójcu Marzanna Skoczek wskazała, że tylko w tym roku rolnicy i sadownicy z terenu powiatu złożyli około 50 tysięcy wniosków o wydanie zezwolenia na prace sezonowe cudzoziemców. – Jesteśmy tym powiatem, który rejestruje największą liczbę wniosków, zdecydowana większość dotyczy obywateli Ukrainy – podkreśliła Skoczek.

**Londynek.net/  
Polska Agencja Prasowa**

# SPORT

NORBERT HRNČÁR, NOWY TRENER MFK KARWINA, DLA »GŁOSU«:

## Radość z gry powinna być na pierwszym miejscu

- Dla mnie to awans w karierze. Chociażby z tego powodu, że czeska liga plasuje się w rankingu wyżej od słowackiej – powiedział „Głosowi” Norbert Hrnčár (na zdjęciu), nowy szkoleniowiec piłkarskiego klubu MFK Karwina. 48-letni słowacki trener w tym tygodniu objął stery karwińskiej drużyny, zmieniając odwołanego Romana Nádvorníka. Jutro z drużyną zaliczy ostry debiut w hicie kolejki – na stadion przedostatniego klubu tabeli przyjdzie bowiem lider Fortuna Ligi, Slavia Praga.

## Janusz Bittmar

**Panie trenerze, witam w naszym specyficznym bądź co bądź regionie. Na mecze Karwiny przychodzą Czesi, Polacy, Słowacy. Szybko się pan orientuje, że kibicowanie nad Olzą posiada wymiar międzynarodowy...**

- Dziękuję za miłe słowa. Posada trenerska w Karwinie jest nowym wyzwaniem w mojej karierze, a fakt, że na trybunach jest międzynarodowo, tylko podnosi mnie na duchu. Jestem pod wrażeniem skromnego, ale jak najbardziej nowoczesnego stadionu w Karwinie. Piłkarzom i kibicom niczego tu nie brakuje. Dla mnie to awans w karierze. Chociażby z tego powodu, że czeska liga plasuje się w rankingu wyżej od słowackiej.

**W sobotę drużyna zmierzy się w szlgerze Fortuna Ligi z prowadzącą Slavią Praga. Nie mógł pan sobie chyba wymarzyć atrakcyjniejszego debiutu za sterem Karwiny?**

- Slavia nieprzypadkowo zajmuje pierwsze miejsce w tabeli. Obserwowałem na bieżąco czeskie rozrywki, a Slavię miałem okazję zobaczyć też w bieżącym sezonie Ligi Europejskiej. Cały tygodniowy cykl podporządkowałem w Karwinie sobotniemu przeciwnikowi. Zdam sobie sprawę z tego, że zagra-

my z najlepszym obecnie czeskim klubem, ale postaramy się sprawić niespodziankę. Kiedy, jak nie teraz?

**Miał pan niewiele czasu, żeby dokładnie zapoznać się z nową drużyną. Zapytam niemniej o szybką ocenę karwińskiego zespołu po raptem trzech treningach?**

- W tej drużynie tkwi duży potencjał. Mój poprzednik za sterem, Roman Nádvorník, lubił grać ofensywnie. Ja również stawiam na ofensywny futbol, uważam bowiem, że kibice raczej nie lubią skromnego, ale jak najbardziej nowoczesnego stadionu w Karwinie. Piłkarzom i kibicom niczego tu nie brakuje. Dla mnie to awans w karierze. Chociażby z tego powodu, że czeska liga plasuje się w rankingu wyżej od słowackiej.

**W październiku zaliczył pan pobyt edukacyjny w słynnym FC Liverpool. Spełniły się pana marzenia? – Po części tak, bo nie ukrywam, że od dzieciństwa jestem wielkim fanem tego klubu. Futbol w wykonaniu FC Liverpool to kwintesencja tego, o czym rozmawialiśmy kilka**

## Utrzymują dobry kurs

O tym, jak bardzo wyrównany jest bieżący sezon w Chance Lidze hokeja, świadczą minimalne odstepy punktowe pomiędzy drużynami w tabeli. Hokeiści Hawierzowa po wyjazdowym zwycięstwie nad Kadanią tracą z siódmego miejsca zaledwie punkt do trzeciego w tabeli Wsecina.

Hokeiści przedostatniej w tabeli Kadani przywykli w tym sezonie do roli chłopców do bicia. W starciu z Hawierzowem na tafi działy się jednak momentami rzeczy wręcz niesamowite. – Gospodarze nie sprzedali tanio skóry. Zakładaliśmy, że od początku będziemy dyktowali warunki na placu gry, ale rzeczywistość była zgoła odmienna – skomentował bramkostrzelne spotkanie szkoleniowiec Hawierzowa, Jiří Režnar. Faworyzowani goście wzięli się w



Do talentu trzeba dolożyć ciężką pracę

Ewa Swoboda, najszybsza polska sprinterka

Powrót Kubicy do F1



To wspaniała wiadomość dla fanów Formuły 1. Robert Kubica (na zdjęciu) w 2019 roku wróci do wyścigów Formuły 1. Jednak nie w roli kierowcy rezerwowego, a pełnowartościowego zawodnika zespołu Williams. Włodarze Williamsa wczoraj poinformowali o tym na konferencji prasowej.

Polaka na czwartkowej prasówce przywitali gromkie brawa. – To wspaniałe uczucie. Emocjonalny moment. Jestem bardzo szczęśliwy, że znów będę na polach startowych. Ten rok był dla mnie bardzo pożyteczny, choć gdy nie znalazłem się w kokpicie, wiele osób uznało to za moją porażkę. Poznałem zespół, to jak działa. Jestem gotowy na pracę – mówił Kubica.

- Wiem, ile trzeba, by być czołowym kierowcą. Nie boję się tego. To dużo pracy i jestem na to gotowy. Wiem, co muszę zrobić. Jeśli dobrze wykonam swoją pracę, myślę, że wszyscy będą zadowoleni. Kubica odniósł się też do obrażeń, które kilka lat temu skreśliły go z toru Formuły 1. – Moje ograniczenia nie ograniczają mnie tak, jak ludzie myślą. Gdy spotkaliśmy się po raz pierwszy, powiedziałem: jeśli macie wątpliwości, to tego nie róbcy. Bo jak będzie trwały czas, to najłatwiej będzie pokazać palcem na moją rękę. Najważniejsze, że ja wiem, co mogę robić. (jb)

## OFERTA

**HOKEJ – TIPSPORT EKSTRALIGA:** Trzy-niec – Witkowiec (dziś, 17.00). **CHANCE LIGA:** Hawierzów – Kladno (sob., 17.30).

**PIŁKA NOŻNA – FORTUNA LIGA:** Karwina – Slavia Praga (sob., 14.00), Ostrawa – Slovácko (sob., 17.00).

## Zagraj w ringo!

Fani ringo odliczają dni do 9. edycji Barbórkowego Turnieju w Ringo, który odbędzie się 1 grudnia w hali sportowej ASS przy ul. Tyrsza w Czeskim Ciesnym. Początek o godz. 9.00.

- Turniej przeznaczony jest dla drużyn tryboszowych. Warunek podstawowy, w zespole musi być obecna przynajmniej jedna kobieta – poinformowała „Głos” szefowa turnieju, Danuta Siderek z MK PZKO w Czeskim Ciesnym-Centrum. Organizatorzy z MK PZKO w Cz. Ciesnym-Centrum zapraszają do udziału wszystkie generacje. „Nie przewiduje się ograniczeń ze względu na wiek, wzrost czy wagę” – czytamy w zaproszeniu nadesłanym do naszej redakcji.

Opłata startowa dla całej drużyny wynosi 150 koron. Zgłoszenia przyjmowane są do 30 listopada pod adresem: danuta@siderek.cz. Zwycięska drużyna otrzymuje dyplom i nagrodę rzeczową. (jb)



Fot. ARC, karwińskiego klubu

minut wcześniej. Radość z gry, pozytywne nastawienie do życia, to wręcz piłkarska religia. Miałem okazję poznać ten klub z trochę innej strony. Przed telewizorem, bądź też na stadionie w roli widza nie zobaczmy wszystkich niuanów, żeby pokazać futbol „na tak”, z wartością dodaną dla kibiców. Piłka nożna to przede wszystkim doskonała zabawa. Radość z gry powinna być na pierwszym miejscu.

**W październiku zaliczył pan pobyt edukacyjny w słynnym FC Liverpool. Spełniły się pana marzenia? – Po części tak, bo nie ukrywam, że od dzieciństwa jestem wielkim fanem tego klubu. Futbol w wykonaniu FC Liverpool to kwintesencja tego, o czym rozmawialiśmy kilka**

**Wróćmy jeszcze na karwińskie podwórko. Napastnika Davida Gubę prowadził pan w przeszłości**

## CHANCE LIGA

### KADAŃ – HAWIERZÓW 4:7

Tercje: 2:1, 2:2, 0:4. Bramki i asysty: 9. Chlouba (Novák, Kús), 11. Tupý (Chlouba), 31. Maršoun (Kús), 38. Klíma (Kús, Trefný) – 16. Gřeš (Dudek, Rutar), 25. F. Seman (Bořuta, Rehuš), 27. O. Procházka (F. Seman, Kotala), 49. Gřeš (O. Procházka, Bořuta), 50. R. Veselý (O. Procházka), 56. Maruna (Haas), 60. Maruna. Hawierzów: Bláha – Chroboček, Matai, Mrowiec, Bořuta, Rutar, Dudek – Gřeš, F. Seman, O. Procházka – Maruna, Haas, L. Bednář – Kotala, R. Veselý, Rehuš – Cihlář, Macuň. Lokaty: Jihlava 54, 2. Cz. Budziejowice 46, 3. Wsecin 43,... 7. Hawierzów 42, 12. Frydek-Místek 26 pkt. Jutro (17.30): Hawierzów – Kladno.

do pustej bramki „postawił kropkę na i”.

Z lodowiska outsidersa rozkojarzeni nieco hawierzowianie szybko wrócili do rzeczywistości. Jutro przed własną publicznością podopieczni trenera Režnara zmierzą się z jedynym z faworytów rozgrywek, właścicielem hokejowego Kladna jest bliski przyjaciel Plekanca, były gwiazdor NHL Jaromír Jágr. (jb)



# INFORMATOR

## WALUTY

### Kursy walut w kantorach z dnia 22. 11. 2018

Cieszyn, ul. Zamkowa		
	kupno	sprzedaż
CZK	0,162	0,168
EUR	4,270	4,330
USD	3,740	3,820

Bielsko-Biała, CH Auchan		
	kupno	sprzedaż
CZK	0,163	0,168
EUR	4,250	4,350
USD	3,730	3,830

Czeski Cieszyn, dworzec		
	kupno	sprzedaż
PLN	6,020	6,100
EUR	25,800	26,250
USD	22,650	23,000

## BENZYNA

### Ceny paliw na stacjach z dnia 22. 11. 2018

Bielsko-Biała, CH Auchan	
E95	4,86 zł
ON	5,07 zł
LPG	2,33 zł

Cieszyn, Circle K	
E95	4,94 zł
ON	5,33 zł
LPG	2,49 zł

Cieszyn, Shell	
E95	4,91 zł
ON	5,29 zł

Zebrzydowice, Orlen	
E95	4,94 zł
ON	5,29 zł

Czeski Cieszyn, Shell	
E95	32,90 kc
ON	32,90 kc (szb)

**Ogłoszenia do „Głosu”**  
**przynajmniej w dni powszednie:** • W redakcji „Głosu” przy ul. Strzelniczej 28, Czeski Cieszyn w godz. 8.30-15.30, tel. 558 731 766 e-mail: [ogloszenia@glos.live](mailto:ogloszenia@glos.live) • W firmie Hudeczek Service, sp. z o.o., Studio Graficzne, Hudeczek Service, sp. z o.o., Olbrachcice, Stonawska 340, w godz. 8.00-15.00, e-mail: [ad.servis@hudeczek.cz](mailto:ad.servis@hudeczek.cz) • W Odd. Literat. Polskiej Biblioteki w Karwinie-Frysztacie (przy rynku) w po: 13.00-18.00, wt: 8.00-12.30, 13.00-18.00, czw: 8.00-12.30, 13.00-18.00, pt: 8.00-12.30, 13.00-17.00. Poza godzinami otwarcia podanie ogłoszenia można uzgodnić (telefonicznie pod nr.: 596 312 477 lub 724 751 002, e-mail: [knih-k1p@rkkz.cz](mailto:knih-k1p@rkkz.cz)) **Uwaga**  
 Ogłoszenia do „Kroniki rodzinnej” należy przysyłać bądź przynosić osobiście do redakcji do godz. 12.00 dnia poprzedzającego wydanie gazety. W przypadku nekrologów czekamy do godz. 13.30, prosimy jednak wcześniej zgłosić telefonicznie fakt zamówienia ogłoszenia.

## POLECAMY

W październiku miała miejsce debiutanckiej powieści naszej redakcyjnej koleżanki Małgorzaty Bryl-Sikorskiej pt. „Przełom”. W najbliższych tygodniach w różnych zakątkach Śląska Cieszyńskiego odbędą się spotkania autorskie, podczas których autorka opowie o książce. Pierwsze z nich zaplanowano na 30 listopada o godz. 17.00 w Bibliotece Miejskiej w Cieszynie przy ul. Głębokiej 15.

•••  
**Muzeum Śląska Cieszyńskiego kontynuuje cykl wykładów w ramach Spotkań Szersznikowskich.** Najbliższy z nich zaplanowano w środę 28 listopada o godz. 17.00. Irena French wygłosi wówczas prelekcję zatytułowaną „Wokół Rady Narodowej Księstwa Cieszyńskiego”. Udział w wydarzeniu jest darmowy. (wik)

## CO W TEATRZE

**SCENA „BAJKA” – CZ. CIESZYN:** O słońcu, księżycu i wietrze (23, 26, godz. 10.00).

## CO W KINACH

## HAWIERZÓW – Centrum

Sąsiedzi (23-26, godz. 16.00); Po chem muży touží (23-25, godz. 17.30); Zakonnica (23-25, godz. 19.00); Creed II (23-25, godz. 20.00); Cyrk Rwanda (26, godz. 17.30); Bohemian Rhapsody (26, godz. 19.00); Assassination Nation (26, godz. 20.00); KARWINA – Centrum: Sąsiedzi (23, godz. 13.30; 25, godz. 15.15; 26, godz. 17.30); Creed II (23, godz. 20.00); Daleko wysoko (24, godz. 16.00); Dziadek do orzechów i cztery królestwa (24, godz. 16.30); Po chem muży touží (24, godz. 18.30); Mała czarownica (25, godz. 16.00); TRZYNIC – Kosmos: Creed II (23, godz. 20.00); Sąsiedzi (24, godz. 15.00); Ocean ognia (24, 25, godz. 17.30); Assassination Nation (24, 25, godz. 20.00); Kiedy draka boili hlava (25, godz. 15.00); Johnny English: Nokaut (26, godz. 17.30); Chciłki (26, godz. 20.00); BYSTRZYCA: The Square (23, godz. 19.30); Jurassic World: Upadłe królestwo (24, godz. 18.00); Kaczki z gęsiej paczki (25, godz. 16.00); CZ. CIESZYN – Central: Chvilky (23, godz. 17.30); Creed II (23, godz. 20.00; 24, 25, godz. 17.30); Sąsiedzi (24, 25, godz. 15.30); Assassination Nation (24, 25, godz. 20.00); CIESZYN – Piaśń: Miłość jest wszystkim (23, godz. 15.30, 20.00; 24-26, godz. 17.30, 20.00); Czardziejka Lili ratuje święta (24, 25, godz. 13.00; 26, godz. 15.30).

## CO NA ANTENIE

**POLSKIE WIADOMOŚCI:** ČT1 SM, niedziela, wiadomości regionalne od godz. 6.00; powtórka na antenie ČT2, niedziela od godz. 19.20.  
**POLSKIE AUDYCJE:** po-pt: godz. 19.05 Ostrawa 107,3 MHz i Trzyniec 105,3 MHz.

czynna w piątek 23. 11. w godz. 16.00-20.00, w sobotę 24. 11. w godz. 10.00-17.00. Sprzedaż książki, słodki bufet domowy zapewnione.  
**OSTRAWA** – Zarząd MK PZKO zaprasza na spotkanie z redaktorem Piotrem Wysockim z Bielska-Białej we wtorek 27. 11. o godz. 17.00 do lokalu „TV Klub” przy ulicy Přivozskiej w centrum miasta.  
**PTTS „BS”** – Zaprasza na spotkanie podsumowujące sezon turystyczny 2018, które odbędzie się w sobotę 24. 11. o godz. 15.00 w Domu PZKO w Lesznej Dolnej. W programie dane statystyczne za ubiegły sezon, informacje o nowym sezonie 2019, program artystyczny w wykonaniu zespołu „TA Grupa”.  
**STONAWA** – Klub Kobiet MK PZKO zaprasza na uroczyste spotkanie w poniedziałek 26. 11. o godz. 15.30 w miejscowym Domu PZKO. W programie występ dzieci; pamiętajmy o drobnych prezentach.

**KÓW, ul. Grabińska 33:** do 11. 12. wystawa „Dr Wacław Olszak, lekarz, działacz społeczny i burmistrz”. Czynna: od wtorku do piątku w godz. 8.00-15.00.  
**KARWINA-FRYSZTAT, Biblioteka na Rynku Masaryka:** do 30. 11. wystawa Szkoły Podstawowej i Przedszoła w Karwinie-Frysztacie pt. „Co się dzieje w naszej szkole”. Czynna w godzinach otwarcia placówki.  
**MIEJSKI DOM KULTURY, Karwinia-Nowe Miasto:** do 19. 12. wystawa obrazów i grafik Oldřicha Bijoka. Czynna: po, śr, pt: w godz. 9.00-15.00; wt, czw w godz. 9.00-19.00.  
**POWIATOWE ARCHIWUM PAŃSTWOWE Karwina, ul. Frysztacka 55/17:** do 31. 1. 2019 wystawa pt. „Karwinia. Od soli do węgla”. Czynna: po, śr w godz. 8.00-17.00, wt, czw: w godz. 8.00-14.00, pt: w godz. 8.00-12.00.  
**DUŻA SALA WYSTAW MUZEUM HUTY TRZYNICZKIEJ I MIASTA TRZYŃCA, Frydecká 387:** do 14. 12. wystawa pt. „Pachnące stajenki II”. Czynna: wt-pt w godz. 9.00-17.00, nie: 13.00-17.00.  
**▲ MAŁA SALA WYSTAW:** do 14. 12. wystawa Emmy i Bary Smrcovej. Czynna: wt-pt w godz. 9.00-17.00, nie: 13.00-17.00.  
**MUZEUM ZIEMI CIESZYŃSKIEJ, SALA WYSTAW w Jablonkowie, Rynek Mariacki 14:** do 28. 2. 2019 wystawa pt. „Świat dzieci”; stała ekspozycja pt. „Z przeszłości Jabłonkowa i okolicy”. Czynne: po-pt: godz. 8.00-16.00; nie: godz. 13.00-17.00.  
**▲ SALA WYSTAW w Hawierzowie, Pavlova 583/2:** do 31. 3. 2019 wystawa pt. „Architektura i kultura mieszkaniowa w czasach pierwszej republiki”. Czynna: po-pt: godz. 8.00-16.00; nie: godz. 13.00-17.00.  
**▲ SALA WYSTAW w Karwinie, Rynek Masaryka 10/8:** do 31. 1. 2019 wystawa pt. „Repliki strojów z pierwszej republiki”. Czynna: po-pt: godz. 8.00-16.00; nie: godz. 13.00-17.00.  
**▲ SALA WYSTAW w Orłowej-Lutyń, Polna 964:** stała ekspozycja pt. „Orłowa – przeszłość i teraźniejszość”. Czynna: po-pt: godz. 8.00-16.00; nie: godz. 13.00-17.00.  
**▲ SALA WYSTAW w Pietwałdzie, K Muzeu 89:** do 31. 12. wystawa pt. „V žaru vřhně”. Czynna: po-pt: godz. 8.00-16.00; nie: godz. 13.00-17.00.

## OFERTA PRACY

**ZATRUDNIĘ KRAWCOWĄ-SZWACZKĘ** Pracownia szat liturgicznych zatrudni krawcową-szwaczkę, na pół etatu lub więcej, warunki do uzgodnienia. Możliwość wykonania części pracy w domu. Tel. +48 518 557 036. GŁ-633

## OFERTY

**PRZECIEKA CI DACH,** kapie Ci do domu – zadzwoni: +48 609 852 057. Uszczelniamy wszystkie rodzaje dachów. GŁ-641

**PRZEPROWADZKI** + ekipa oraz usługi transportowe. Tel. +48 601 478 108 GŁ-602

## KONCERTY

**KARWINA** – Rzymskokatolicka parafia Karwina zaprasza na 16. koncert muzyki sakralnej ku czci Chrystusa Króla w niedzielę 25. 11. o godz. 15.00 w kościele pw. Podwyższenia Krzyża Św. W programie wystąpią Jakub Tomanek – skrzypce, Schola i Chór Kameralny pod batutą Moniki Kańowej i Dany Syrek oraz organista Kamil Novák.

## WYSTAWY

**JABLONKOWSKIE CENTRUM INFORMACJI I KULTURY, Rynek Mariacki 1, Jablonków:** do 7. 12. wystawa obrazów Stowarzyszenia Artystów Plastyków w RC. Ekspozycja czynna w godz. otwarcia placówki.  
**CZ. CIESZYN, KONGRES POLA-**

## CO W TERENIE

**BYSTRZYCA** – MK PZKO zaprasza swoich członków i sympatyków na tradycyjne Spotkanie przy Oplatku w niedzielę 2. 12. o godz. 15.30 do Domu PZKO. W programie „Z owieczkami po koledzie” w wykonaniu dzieci, nietypowe angielskie koledy – zespół Nonet, tradycyjne koledy – chór kameralny „Musicae Amantes”. Święteczny poczęstunek zapewniony.  
**KARWINA-FRYSZTAT** – Biblioteka Regionalna Karwina, Oddział Literatury Polskiej zaprasza w poniedziałek 26. 11. o godz. 16.00 na wieczór literacki pt. „Wilhelm Przeklek. Pisarz i rodak z Karwiny”, które odbędzie się w Bibliotece na Rynku Masaryka w Karwinie-Frysztacie. Gościem spotkania będzie Libor Martinek. Prosimy o potwierdzenie udziału do 23. 11., telefon: 596 312 477, 724 751 002, e-mail: [polске@rkkz.cz](mailto:polске@rkkz.cz).  
**▲ Grupa „Gorole”** zaprasza na multimedialną prelekcję pt. „Jak my se smykali 2018” w sobotę 24. 11. o godz. 18.00 do Domu PZKO.  
**KARWINA-RAJ** – Klub Seniora MK PZKO zaprasza członków na spotkanie 27. 11. o godz. 15.30.  
**KOŃSKA-PODLESIE** – MK PZKO zaprasza na prelekcję Ryszarda Marka pt. „Z Rosji do Singapuru stopem” 23. 11. o godz. 17.00 do lokalu PZKO.  
**LESZNA DOLNA** – MK PZKO i Klub Kobiet zapraszają na wystawę pt. „Magia Świąt, magia kolorów, światła i zapachów” w dniach 1. i 2. 12. do Domu PZKO. Do oglądania zapraszamy w godz. 10.00-17.00. Smaczny bufet zapewniony.  
**ORŁOWA-LUTYNIA** – MK PZKO zaprasza na wystawę „Kuchnia Śląska” połączoną z prezentacją na temat 100. rocznicy niepodległości Polski i powstania państwa Czechosłowackiego, a także na świątobicie i jego tradycje przysmak. Uroczyste rozdanie w piątek o godz. 16.00. Wystawa

czynna w piątek 23. 11. w godz. 16.00-20.00, w sobotę 24. 11. w godz. 10.00-17.00. Sprzedaż książki, słodki bufet domowy zapewnione.  
**OSTRAWA** – Zarząd MK PZKO zaprasza na spotkanie z redaktorem Piotrem Wysockim z Bielska-Białej we wtorek 27. 11. o godz. 17.00 do lokalu „TV Klub” przy ulicy Přivozskiej w centrum miasta.  
**PTTS „BS”** – Zaprasza na spotkanie podsumowujące sezon turystyczny 2018, które odbędzie się w sobotę 24. 11. o godz. 15.00 w Domu PZKO w Lesznej Dolnej. W programie dane statystyczne za ubiegły sezon, informacje o nowym sezonie 2019, program artystyczny w wykonaniu zespołu „TA Grupa”.  
**STONAWA** – Klub Kobiet MK PZKO zaprasza na uroczyste spotkanie w poniedziałek 26. 11. o godz. 15.30 w miejscowym Domu PZKO. W programie występ dzieci; pamiętajmy o drobnych prezentach.

**MAŁA SALA WYSTAW:** do 14. 12. wystawa Emmy i Bary Smrcovej. Czynna: wt-pt w godz. 9.00-17.00, nie: 13.00-17.00.  
**MUZEUM ZIEMI CIESZYŃSKIEJ, SALA WYSTAW w Jablonkowie, Rynek Mariacki 14:** do 28. 2. 2019 wystawa pt. „Świat dzieci”; stała ekspozycja pt. „Z przeszłości Jabłonkowa i okolicy”. Czynne: po-pt: godz. 8.00-16.00; nie: godz. 13.00-17.00.  
**▲ SALA WYSTAW w Hawierzowie, Pavlova 583/2:** do 31. 3. 2019 wystawa pt. „Architektura i kultura mieszkaniowa w czasach pierwszej republiki”. Czynna: po-pt: godz. 8.00-16.00; nie: godz. 13.00-17.00.  
**▲ SALA WYSTAW w Karwinie, Rynek Masaryka 10/8:** do 31. 1. 2019 wystawa pt. „Repliki strojów z pierwszej republiki”. Czynna: po-pt: godz. 8.00-16.00; nie: godz. 13.00-17.00.  
**▲ SALA WYSTAW w Orłowej-Lutyń, Polna 964:** stała ekspozycja pt. „Orłowa – przeszłość i teraźniejszość”. Czynna: po-pt: godz. 8.00-16.00; nie: godz. 13.00-17.00.  
**▲ SALA WYSTAW w Pietwałdzie, K Muzeu 89:** do 31. 12. wystawa pt. „V žaru vřhně”. Czynna: po-pt: godz. 8.00-16.00; nie: godz. 13.00-17.00.

**MAŁA SALA WYSTAW:** do 14. 12. wystawa Emmy i Bary Smrcovej. Czynna: wt-pt w godz. 9.00-17.00, nie: 13.00-17.00.  
**MUZEUM ZIEMI CIESZYŃSKIEJ, SALA WYSTAW w Jablonkowie, Rynek Mariacki 14:** do 28. 2. 2019 wystawa pt. „Świat dzieci”; stała ekspozycja pt. „Z przeszłości Jabłonkowa i okolicy”. Czynne: po-pt: godz. 8.00-16.00; nie: godz. 13.00-17.00.  
**▲ SALA WYSTAW w Hawierzowie, Pavlova 583/2:** do 31. 3. 2019 wystawa pt. „Architektura i kultura mieszkaniowa w czasach pierwszej republiki”. Czynna: po-pt: godz. 8.00-16.00; nie: godz. 13.00-17.00.  
**▲ SALA WYSTAW w Karwinie, Rynek Masaryka 10/8:** do 31. 1. 2019 wystawa pt. „Repliki strojów z pierwszej republiki”. Czynna: po-pt: godz. 8.00-16.00; nie: godz. 13.00-17.00.  
**▲ SALA WYSTAW w Orłowej-Lutyń, Polna 964:** stała ekspozycja pt. „Orłowa – przeszłość i teraźniejszość”. Czynna: po-pt: godz. 8.00-16.00; nie: godz. 13.00-17.00.  
**▲ SALA WYSTAW w Pietwałdzie, K Muzeu 89:** do 31. 12. wystawa pt. „V žaru vřhně”. Czynna: po-pt: godz. 8.00-16.00; nie: godz. 13.00-17.00.

## CO ZA OLZĄ

**MUZEUM DRUKARSTWA, Galeria „Przystanek Grafika”, ul. Głęboka 50, Cieszyn:** do 21. 12. wystawa grafik drzeworytowych Michała Klisija pt. „Oplatki”. Czynna: wt-pt w godz. 10.00-16.00; so i nie: w godz. 14.00-18.00.

**30 listopada** (w godz. 17.30-18.30) odbędzie się w Jazz Klubie Ośrodka Kultury „Strzelnica” w Czeskim Cieszyńcu spotkanie z Izabelą Wałaską – autorką dwujęzycznej książki „(Pó)prawdy i mity o Polakach i Czechach, czyli historii z życia wzięte”. Książkę z kreskówkami Bronisława Liberydy można kupić po promocyjnej cenie (150 kc) od 16.30 do 17.30 oraz od 18.30 do 19.30. **Darmowe wejściówki na spotkanie autorskie należy koniecznie zarezerwować pod nr. tel. 777 808 933 lub adresem: [zaolzie.potrafi@gmail.com](mailto:zaolzie.potrafi@gmail.com) lub na FB Zaolzie Potrafi.**

## ŻYCZENIA



Dnia 20 listopada nasz Dziadek

**inż. WŁADYSŁAW SZURMAN**  
 obchodził swoje 90. urodziny

Dużo energii i zdrowia na dalsze lata życzy cała rodzina wraz z pięcioma prawnuczkami i trzema prawnukami. GŁ-640

## WSPOMNIENIA



Dnia 22. 11. 2018 minęła 30. rocznica śmierci naszego Drogiego Ojca

**śp. ERWINA PIETRZYKA**  
 ze Skrzeczonia

O chwilę wspomnień proszą córki oraz syn z rodzinami. GŁ-643

Dnia 23 listopada mija druga rocznica śmierci naszej Drogiej

**śp. WANDY SUCHANKOWEJ**

O modlitwę i chwilę cichych wspomnień proszą mąż i siostra z rodziną. GŁ-641



Jutro, dnia 24 listopada 2018, minie 5 lat od chwili, kiedy nas opuściła na zawsze nasza Ukochana Żona i Matka

**śp. WANDA SZNAPKOWA**  
 z domu Sobocik,

zamieszkała ostatnio w Karwinie-Starym Mieście O chwilę wspomnień razem z nami proszą mąż Jan oraz synowie Jerzy, Zbigniew i Roman z rodzinami. RK-133



Dnia 24 listopada 2018 obchodziliśmy 90. urodziny nasz Drogiego

**śp. BRONISŁAW WACŁAWIK**  
 z Łąk

Wspominają najbliżsi. RK-137



*Kto w sercach żyje tych, których opuścił, ten nie odszedł.*

Dnia 24 listopada 2018 minie osma rocznica śmierci naszego Drogiego

**śp. ERICHA ZEMENE**  
 z Oldrzychowic

Z miłością i szacunkiem wspominają najbliżsi. GŁ-642

## NEKROLOGI



W głębokim smutku pogrążeni zawiadamiamy wszystkich krewnych, przyjaciół i znajomych, że dnia 17. 11. 2018 zmarł w wieku 94 lat nasz Kochany Mąż, Ojciec, Dziadek, Pradziadek, Teść, Kolega i Wujek

**śp. WŁADYSŁAW WIKTOR ŚMIEJA**  
 zamieszkały w Karwinie-Raju, Pokrok

Na życzenie Drogiego Zmarłego pogrzeb odbędzie się w wąskim kręgu rodzinnym. Zasmucona rodzina. RK-134

Wyrazy szczerzego współczucia najbliższej rodzinie z powodu zgonu

**śp. WŁADYSŁAWA ŚMIEI**

składają zarząd i Klub Seniora MK PZKO w Karwinie-Raju. RK-136

Wyrazy głębokiego współczucia rodzinie i najbliższym naszego Zmarłego Przyjaciela

**RYSZARDA FRANKA**

składają organizatorzy Dolańskiego Grómu. RK-138



## POLECAMY W TELEWIZJI

### Ruchy tektoniczne

Piątek 23 listopada, 16.40  
 TVC 2

## PROGRAM TV

### PIĄTEK 23 LISTOPADA

#### TVC 1

**9.00** Napisała: Morderstwo (s.) **9.45** Słynne zbrojckie historie (s.) **10.45** Doktor Martin (s.) **11.40** Czarne owce **12.00** Południowe wiadomości **12.30** Sama w domu **14.00** Na tropie **14.25** Reporterzy TVC **15.10** Podróżomania **15.40** Niezwykłe losy **16.35** Lopatologicznie **17.30** AZ kwiz **18.00** Wiadomości regionalne **18.25** Gdzie jest mój dom? **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.10** Pierwsza republika (s.) **21.05** 13. komnata Renaty Kalenskiej **21.35** Wszystko-party **22.30** Poirot (s.) **0.10** Sprawy detektyw Murdocha (s.).

#### TVC 2

**8.30** Cudowne przedszkole **9.00** Z kucharzem dookoła świata **9.55** Samoloty, które zmieniły świat **10.45** Czesko-niemieckie stulecie **11.45** Mikuláš Adaukt Voight **12.00** František Martin Pelcl **12.15** Królestwo natury **12.40** Czesz mnie? **13.10** GEN – Galeria elity narodu **13.25** Czempioni Hitlera **14.20** Najważniejsze operacje II wojny światowej **15.20** Półmrok **15.45** Południowa Bretania **16.40** Ruchy tektoniczne **17.25** Veteran TV **17.55** Dar boży – historia czeskiej żywności **18.15** Skandale pierwszej republiki **18.45** Wieczornika **18.55** Europa dziś **19.20** Klimat zmienia Czechy **19.50** Wiadomości w czeskim j. migowym **20.00** Cudowna planeta **21.00** Czerwony Karzeł (s.) **22.05** Bitwa o ciężką wodę (film) **23.35** Droga (film) **1.20** Weśle wampirów (film).

#### NOVA

**8.45** Ulica (s.) **9.45** Przychodnia w różnym ogrodzie (s.) **11.00** Co o tym sądzą Czesi **12.00**



# POST SCRIPTUM

## UŚMIECHNIJ SIĘ



## MINIKWADRAT MAGICZNY I

Pionowo i poziomo jednakowo:

1. utleniona do przemywania ran
2. żaglowy okręt wojenny o małym zanurzeniu, używany przez Szwedów
3. zdrobnienie imienia Dorota
4. kamień półszlachetny

**Wyrazy trudne lub mniej znane:**  
ORLOG (BJK)

	1	2	3	4
1				
2				
3				
4				

## MINIKWADRAT MAGICZNY II

Pionowo i poziomo jednakowo:

1. chłopski wóz z sianem lub model Seata
2. ostatni Mohikanin Coopera
3. zasiada w radzie gminy
4. miasto Świętego Franciszka

**Wyrazy trudne lub mniej znane:**  
UNKAS (BJK)

	1	2	3	4
1				
2				
3				
4				

## WEHIKUŁ CZASU

### Tak było...



### ...tak jest

• Wciąż czekamy na współczesne ujęcie kościoła katolickiego w Czeskim Cieszyń. Archiwalne zdjęcie przesłał do nas Jan Kubiczek, za co serdecznie dziękujemy.

• Czekamy także na zdjęcie ulicy Dworcowej w Jabłonkowie. Dla podpowiedzi, po prawej są widoczne schody wiodące do kościoła parafialnego.

Zdjęcia prosimy wysłać na adresy: [dabkowski@glos.live](mailto:dabkowski@glos.live) bądź [info@glos.live](mailto:info@glos.live). W gazecie zamieścimy pierwsze bądź najlepsze ujęcie, jakie dostaniemy.



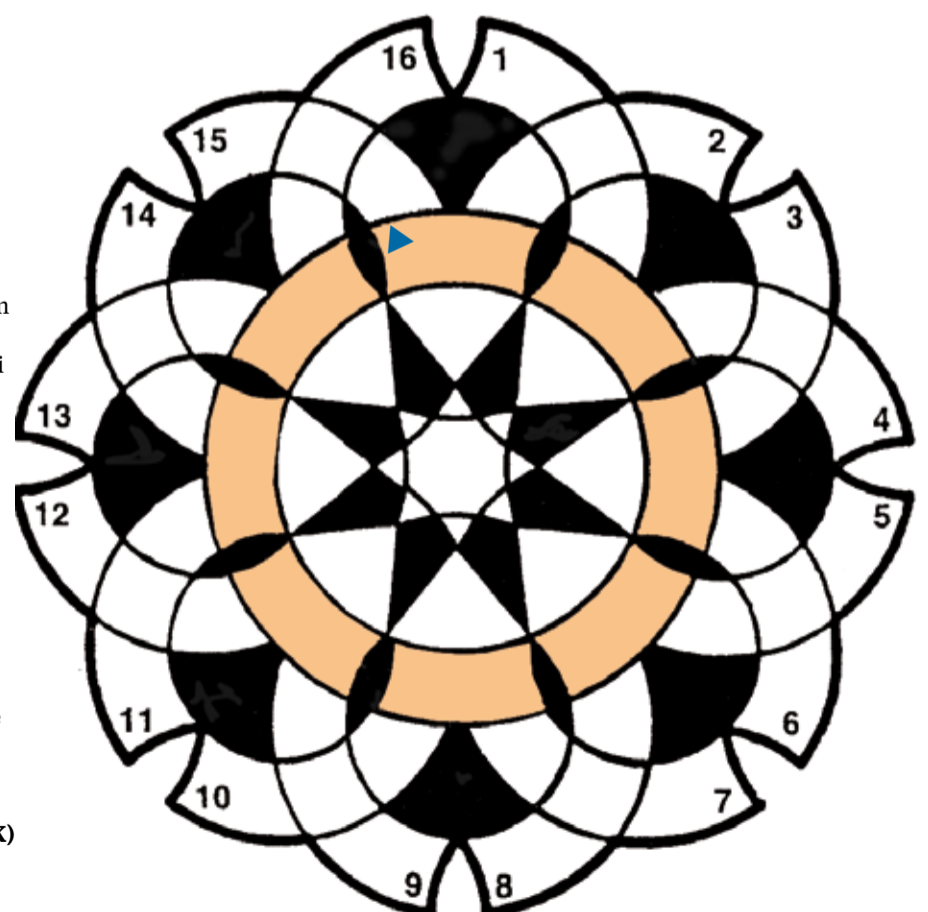
## LOGOGRYF ŁUKOWY

Rozwiązaniem dodatkowym logogryfu jest dokończenie fraszki, której autorem jest Jan Izidor Sztaydynger – poeta, satyryk, teoretyk lalkarstwa, nauczyciel, tłumacz:

„Gdyby nie moja żona,  
schwytna w pracy siła,  
Pieśń moja miałaby ramiona,  
ale czy miałaby...”

1. opowiadana na dobranoc
2. przy siodle kowboja
3. czar, wdzięk
4. „Wierna...” Żeromskiego
5. górna część dresu
6. ostrzeżenie przed niebezpieczeństwem
7. brat cioteczny
8. piaskowa na pustyni
9. pisze na tablicy
10. jedno z imion Niemcewicza
11. wielka bryła kamienia
12. miasto w Japonii w pobliżu Osaki
13. kraj z Katmandu
14. klejnot z muszli
15. zboże na kaszę jaglaną
16. ścina drzewa w lesie

**Wyrazy trudne lub mniej znane:** IKEDA (BJK)



Wśród autorów poprawnych rozwiązań zostanie rozlosowana książka. Termin ich nadsyłania upływa w środę 28 listopada. Nagrodę książkową za poprawne rozwiązanie krzyżówki z 2 listopada otrzymuje Roman Waćławik z Piotrowic koło Karwiny.

Rozwiązanie krzyżówki z 2 listopada:  
KTO PONIŻA, SAM JEST NISKI